БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 130 (13446) | 1971 оной июнин 3, четверг | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ

РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАДАЙ 1971 ОНОЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД ТУХАЙ

…XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ …промышленна предприятинуудай, барилгын …нуудай, колхоз, совхозуудай, худалдаа най… …зониие ажаһуудалай талаар хангалгын …нуудай коллективүүдэй суглаанууд дээрэ …һан 1971 оной дээшэлүүлэгдэһэн социалис … һайшааха.

…уялгануудые дүүргэхэ зорилгоор политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхыень, түрүү дүй дүршэл бүхы хэмжээгээр тайлбарилхыень, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаһа саг соонь гаргажа байхыень, мүрысөөнэй түрүүшүүлые магтахыень, материальна талаар урмашуулхыень партийна, профсоюзай организацинуудые, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые, газетэнүүдэй, радио болон телевидениин редакцинуудые уялгалха.

…УРЯАДАЙ АССР-эй АЖАЛШАДАЙ 1971 ОНОЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

…XXIV съездын шиидхэбэринүүдые Буряадай АССР-эй бүхы совет арад шэнги … һаналаа ханан угтаһан …ПСС-эй XXIV съездын … зорюулагдан, предприя… колхоз, совхозуудай кол… дунда дэлгэрһэн соци… …сөөн съездые угтуулан …лгануудые амжалтатай… …гэлгэдэ туһалаа. Про… …лдаха түсэбые промышл… …энэ оной дүрбэн һарын …103 процент дүүргээ, тү… …уур 9 миллион шахуу тү… …родукци худалдаа. Хүдөө …продукци гүрэндэ худал… …алайнгаа түсэбые хүдөө …үдэлмэрилэгшэд үлүүлэн … бэринүүд хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженер, технигүүд болон эрдэм ухаанай, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй зохёон байгуулхы эдэбхи хэшээлые шэнээр бадаруулаа. 1971 ондо дүүргэхээр абтаһан социалис уялганууд предприятинуудта, колхоз, совхозуудта дахин хаража үзэгдөөд, шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд баталан абтаһан байна.

Москвагай болон Ленинградай областьнуудай ажалшадай үүсхэлые дэмжэн, 1971 оной гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтые болзорһоонь урид хангахые эрмэлзэн, Буряадай АССР-эй промышленна, барилгын, транспортын предприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд доро дурсагдаһан социалис уялгануудые бэедээ даажа абаа:

…XXIV съездын шиидхэ…

…мышленностиин, барилгын, транспортын …хеэ холбооной предприятинуудай талаар

…ленна продукци бүтээхэ …ха талаар жэлэй түсэ… …риин 27-до дүүргэхэ, ажа… … дээшэлүүлхэ даалга… 15 процентээр үлүүлэн … түсэбһөө гадуур 1,5 мил… …ригһөө бага бэшэ ашаг …лха;

…түсэбһөө гадуур 12 мил… …ригһөө бага бэшэ сэнтэй …нна продукци, тэрэ тоо… …ган тонно цемент, 200 …дүрбэлжэн метр сонхын …мянган кубометр хэрэглэ… 10 мянган метр нооһон …мянган метр будагдаагүй …тонно угааһан нооһо, 450 …словно баанха консервэ …ад продукци гаргаха;

…нойхитой сасуулбал, при…лгын предприятинуудай …гаргалгые 15 процентээр, … тэргэнүүдые — 2,2 да… …тонно хуурай ашаа даа… …ануудые — 33 процен… …хэ;

…лкын предприятинуудта …хитой сасуулбал, арадай … эд бараа гаргалгые 10 … нэмээхэ, тэдэниие 322,5 … түхэригтэ хүрэтэр гарга… …;

…нооһоо бага бэшэ металл, … тонно условно түлишэ, … тонно горючи-түрхилгын … 10 миллион киловатт-час …элшэ хүсэ алмаха;

…наримжуулагшадай, ухаа…ншодой дурадхалнуудые … 6,5 миллион түхэриг …

…техническэ дэбжэлтые …, техникээр шэнээр зэб… …жал ба захиргаа эмхид… …арижуулан һайжаруулха, …г продукциин шанар һай… … талаар олон хэмжээ… …дые бэелүүлхэ;

… бүтээлгын, хүнгэн, эдеэ …промышленностиин пред… …дта 275 шэнэ түхэлэй …е олоор бүтээн гаргадаг …

…дэг зүйлнүүдэй шанар …иха, тэдэниие гүрэнэй … тэмдэг» гэжэ аттеста… …хэ ба зууршалха хүдэл… …гадхаха. Машина бүтээл… …риятинуудта продукциие … тулада бусаалтагүйгөөр …е дунда зэргээр 82 про… …тохо. Цементын маркые … сонхын шэлэй сортые …нтээр дээшэлүүлхэ;

…а үсөөн бэшэ шэнэ түхэе… …ые тодхохо ба ашаглал… …, 130 хуушан түхеэрэл… … һайжаруулха. Техноло… 23 шэнэ онол арга үйлэд… …бтэрүүлхэ, 40 поточно ба … лининүүдые, тэрэ тоодо …ат шахуу лининүүдые …ада үгэхэ. Ой модоной …енностиин предприяти… …ЛХ-3 гэжэ автомат шахуу 16 шэнэ кран түхеэрэлгэ… …одхохо, хэрэглэгшэдэй ха… …модые томо томоор багса… …аха технологи хэрэглэдэг … Модые ута зандань багса… …0 мянган кубометр хүрэ… …ал далай соогуур урад… …ехнологическа 50 мянган …зоргоодоһо гаргаха, уһаар …аһгүйгөөр 1 миллион ку… …одо автомобильна ба тү… …й транспортаар зөөхэ;

…, буулгалгын, транспортна … хүдэлмэри оньһожоруул… …аар (хараалагдаһан тоотой …), 800-һаа үсөөн бэшэ …риин хүдэлмэришэдые сү…

…онно ба локомотив-вагон …лгын заводуудта үйлэдбэ… …ан ударидаха автомат онь… …эрэлгэнүүдые ухаалан зо… … үргэлжэлүүлхэ, мэдээсэ… …лгын центртэ үйлэдбэридэ бэлдэхэ тоололгын гурим судна бүтээлгын заводто нэбтэрүүлхэ.

Колхоз, совхозуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор республикын промышленна предприятинуудай коллективүүд доро дурсагдаһан уялгануудые бэедээ даажа абаа: авиационно завод—шубуу үсхэбэрилгэдэ хэрэгтэй 700 хэһэг клеточнэ батарей бүтээхэ, уһа сасан сүршэдэг түхеэрэлгэнүүдые бүтээжэ шададаг болохо; локомотив-вагон заһабарилгын завод—250—300 квт. хүсэтэй 200 хэһэг электрокотелнуудые, малай байра дулаасуулха электрокалорифернүүдые олоор бүтээдэг болохо: «Электромашина» завод—тэжээл үгэдэг 10 түхеэрэлгэ, шубуунай фабрикануудта хэрэгтэй 11 скрепернэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ; «Теплоприбор» завод — дулаасуулгын батарейнүүдтэ хабсаргагдаха электро-дулаасуулгын 1200 түхеэрэлгэ бэлдэхэ; «Бурятэнерго» гэжэ районно энергетическэ управлени — мал ажалай фермэнүүдые оньһожоруулгые залан хүдэлгэхэ 20 щит бүтээхэ, Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод тэжээл буйлуулха грануляторнуудые бүтээдэг болохо.

Промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай коллективүүдэй хүсөөр шефскэ туһаламжа үзүүлэгдэжэ, колхоз, совхозуудта малай байранууд, соелой-ажаһуудалай барилганууд бодхоогдохо, хүдөө ажахын үйлэдбэриие оньһожоруулха талаар 3,0 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэгдэхэ.

Кварцева элһэнүүдэй Черемшанска уурхайе хүсэд һайнаар шэнжэлхэ хүдэлмэриие түгэсхэхэ. Барилгын материалнуудай дүрбэн уурхайе, бутархай алтанай болон нүүрһэнэй уурхайнуудые промышленна талаар ашаглахын тулада дамжуулан үгэхэ.

Научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэлгөөр инженер, технигүүдэй зохёохы эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлхэ зорилгоор урлан наримжуулга болон ухаалан зохёолгодо, техническэ ба патентнэ мэдээсэлнүүдэй шэнэ нээлтэнүүдые нэбтэрүүлгэдэ бүхы мэргэжэлтэдые хабаадуулдаг болохо.

Хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинуудта, үдэшын ба заочно институдуудта, техникумүүдтэ һурахын тулада 3 мянганһаа үсөөн бэшэ хүдэлмэришэдые хабаадуулха. 15 мянган хүдэлмэришэнэй инженер, технигүүдэй профессиональна мэргэжэлые дээшэлүүлхэ.

Түмэр замай транспортаар ашаа шэрэхэ түсэбые 1971 оной декабриин 24 хүрэтэр, ашаа тээхэ түсэбые — декабриин 27 хүрэтэр дүүргэхэ. Түсэбһөө гадуур 60 мянган тонноһоо бага бэшэ ашаа тээжэ ябуулха. Вагонуудай эрьесые түргэдхэжэ, тэрэнэй ашаар 36 мянган ашаанай вагон сүлөөлхэ.

Ниитын хэрэглэлэй автомобильна транспортаар — ашаа зөөхэ жэлэй түсэбые 1971 оной декабриин 29 хүрэтэр дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 70 мянган тонно ашаа, 400 мянган пассажирые зөөхэ.

Агаарай транспортаар — бүхы даалгабаринуудаар жэлэй түсэбые 1971 оной дакабриин 27 хүрэтэр дүүргэхэ.

Хэлхеэ холбооной предприятинуудаар — жэлэй түсэбые 1971 оной декабриин 29 хүрэтэр дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 80 мянган түхэригэй олзо оруулха. Түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэриһөө гадуур Петропавловка тосхоной ба Гусиноозерск городой хоорондо 120 километртэ телефонно утаһа шэжэм татаха.

Хүдөө ажахыгаар

…ээ орооһо таряа, хартаабха, овощ худалдаха жэлэй … октябриин 1-дэ, нооһо, … октябриин 10-да, һү — … 25-да, мяха худалдаха, … түсэбые декабриин 20 бо… …үргэхэ зорилго табигдана.

…адаа тариалангай ургаса …үлхэ, адууһа малай ашаг шэмые ехэ болгохын түлөө тэмсэхэ. Байгша ондо тариалангай га бүриһөө 11,2 центнерһээ бага бэшэ таряа, хартаабха—90 центнер, овощ —160, кукурузын ногоон набша—170, куузикугай үндэһэ—300, сабшалангай гектар бүриһөө 11 центнер үбһэ, 20 центнер нэгэ жэлэй ногооной ургаса хуряаха.

Колхоз, совхозуудта 600 мянган тонно таряа, 70 мянган тонно хүрэтэр хартаабха, 24 мянган тонно овощ хуряажа абаха.

Гүрэндэ 59 мянган тонноһоо бага бэшэ шэгнүүртэй үхэр мал, шубуу худалдаха, тэрэ тоодо 9,5 мянган тонно гахайн мяха, мүн 122 мянган тонно һү, 6450 тонно нооһо, 62 миллион үндэгэ худалдаха. Жэлэй түсэбһөө гадуур гүрэндэ 5 мянган тонно мяхан, 17 мянган тонно һүн, 200 тонно нооһон, 20 миллион үндэгэн тушаагдаха юм.

Эды шэнээн хэмжээнэй адууһа малай продукци гүрэндэ худалдахын тула үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1800 килограммһаа бага бэшэ һү һааха, хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһо хайшалха, тахяа бүриһөө 190-һөө үсөөн бэшэ үндэгэ абаха ёһотойбди.

Адууһа малай харууһа, тэжээлые улам һайжаруулжа, тэдэниие зунай сагта өмхитэй һайнаар бэлшээн таргалуулжа, намар-үбэлэй хаһада зүбөөр шахаад, үхэр бүхэниие 310—320 килограммда хүргэжэ, гахай—100—110 килограмм, хонидые тус бүридэнь 40 килограмм болгожо тушааха шухала. Бүхы адууһа малһаа түл олоор абахын түлөө тэмсэхэбди. Зуун үнеэн бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ тугал, зуун эхэ хонин бүриһөө 85 90-һээ үсөөн бэшэ хурьга, томо эхэ гахай бүриһөө 14-һөө үсөөн бэшэ поршоонхо, нэгэ түрүүлхэ залуу эмэ гахайһаа 6 поршоонхо абажа түлжүүлхын түлөө тэмсэхэбди.

Байгша ондо нёдондонойхидо орходоо 1,3 дахин ехэ үбһэ тэжээл адууһа малдаа бэлэдхэхэбди. Хээрын сабшалан дээрэһээ 350 мянган тонно үбһэ, мүн тариалангай газарһаа 170 мянган тонно нэгэ жэлэй ногоо, 700 мянган тонно силос, 140 мянган тонно корнеплодуудые бэлэдхэхэ гэхэ гү, али условно малай тус бүридэ 2,5 тонноһоо бага бэшэ бүдүүн, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала.

Үбһэ тэжээл элбэг ехээр абахын тула уһалагдадаг нуга сабшалан, тариалан һайнаар ундалуулха байнабди. 50 мянган га сабшалан элдүүрилэгдэжэ, олон жэлэй ногоонууд таригдаха, 23,2 мянган гектарынь үндэһөөрөө һайжаруулагдаха байна. 3 мянган гектар бэлшээри хорёологдожо, тусгаар үрэжэл һайнтай болгогдохо.

Колхоз, совхозуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ шэнэ түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ. 7 мянган тонноһоо бага бэшэ витаминтай үбһэн, ногооной болон нарһанай шэлбүүһэнэй гурил бэлэдхэгдэхэ. 20 мянган тонно ногоон үбһэн сенаж болгогдожо дарагдаха. 600 мянган тонноһоо бага бэшэ силос шулуугаар ханалагдаһан нүхэ, траншейдэ дарагдаха ёһотой. Сабшагдаһан үбһые үлеэлгэжэ хатааха, багсалжа уяха аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ. Үбһэ тэжээлые белок элбэгтэй болгохо зорилгоор малда эдюулхын тула 12 мянган гектарһаа бага бэшэ газарта горох, 15 мянган гектарта горох обёос хоёрые холижо тариха. Тиихэдээ зун, намарай үедэ оньһон агрегат бүхэнөөр 250 тонноһоо бага бэшэ витаминна үбһэнэй гурил үйрүүлжэ гаргаха.

«Птицепром» трестын ажахынууд болон предприятинууд байгша ондо хамта 72 мянган шубуунай 8 байра, 20 мянган нугаһанай байра, тусхай эрхэ байдалда байлгажа һургаха 20 мянган шубуунай байра бариха, 150 мянган шубуунай хуушан 10 байрада элдэб оньһожоруулга хэхэ, шэнэлэн заһаха, түсэбһөө гадуур 45 мянган эмэ тахяа дэгжээхэ, гүрэндэ 50 миллион үндэгэ, тэрэ тоодо 16 миллион үндэгэ жэлэй түсэбһөө гадуур худалдахабди гэжэ уялга абанхай.

«Скотопром» трестын ажахынууд энэ жэлдэ мяханай малай фермэнүүдтэ үнеэдые 4 мянганда хүргэхэ, үхэр малайнгаа үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриие бүри оролдосотойгоор ябуулха, бүхыдөө 3 мянган тонно мяха үйлэдбэрилжэ худалдаха гэхэ гү, али үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 3,5 центнерһээ бага бэшэ болгожо тушааха зорилго табина.

Мяханай мал үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын ажахынууд үнеэдээ 30 мянга болгохо, энэ жэлдэ 8 мянган тонноһоо бага бэшэ мяха үйлэдбэрилхэ гэхэ гү, али үхэр бүхэниие 350—400 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй болгожо тушааха юм.

Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Кабанскын, Хяагтын болон Түнхэнэй аймагуудай хүдөөгэй ажалшад бүхыдөө 100 мянган поршоонхо абажа, гүрэндөө 6,6 мянган тонно гахайн мяха тушааха, 500 мянган галуу, 850 мянган нугаһа дэгжээжэ, гүрэндөө 3550 тонно шубуунай мяха худалдаха байна.

Улаан-Үдын, Загарайн, Прибайкалиин, Сэлэнгын, мүн Кабанскын аймагуудай ажалшад һү ехээр абахын түлөө тэмсэжэ, үнеэн бүриһөө жэл соо 2200—2500 килограмм һү һааха зорилготой. «Байкал» племхозой коллектив үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 5000 килограммһаа бага бэшэ һү, Ивалгын ОПХ—3000 килограмм, Кабанскын совхоз—3000 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааха.

Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича» колхоз, «Пригородный» совхоз, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны», Улаан-Үдын аймагай «Искра», Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд байгша ондо 33 мянган дүрбэлжэн метр теплицын байрануудые болзорһоонь урид ашаглалгада оруулжа, 1970 онойхидо орходоо 1.7 дахин ехэ овощ дээрээ хушалтатай газарта ургуулха гэһэн уялга абаа.

Барилгаар

Барилга-хабсаралга хэхэ хүдэлмэриин жэлэй даабариие декабриин 25-да дүүргэхэ.

Байгша ондо Закаменск хотодо шанаржуулгын шэнэ фабрика барижа ашаглаха, Онохойн модо болбосоруулгын комбинадта модоной харуулай зомгооһоор хэгдэдэг плитэнүүдые бүтээхэ цех, Улаан-Үдын кондитерска фабрика, нооһо болбосоруулдаг фабрикада угаалгын хоёр агрегат, уран зурагай гоёлтын зүйлнүүд болон сувенирнүүдэй фабрика, культурын институдай байра, технологическа институдай лабораториин корпус, ВСЖД-гэй Улаан-Үдын отделениин Тайлсадахи ашаа буулгаха, хадагалха байрын түрүүшын ээлжээе, Сотниковско теплицын комбинат, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой универмагай байшан барижа дүүргэхэ байна. Галуута-Нуурай ГРЭС-эй үйлэдбэриин баазын гол барилгануудай, мүн түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг заводой түрүүшын ээлжээе барижа дүүргэхэ. Түсэбһөө гадуур 3 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэр бүтээжэ тушааха. Республикын колхоз, совхозуудта 9,5 мянган эбэртэ бодо малай байха фермэнүүдые, 81 мянган хонидой, 13,5 мянган гахайн, 120 мянган шубуунай байрануудые, жэл соо 620 условно трактор, машина заһабарилха мастерскойнуудые барижа ашаглалгада үгэхэ зорилго табигдана. Хамта 4388 һурагшадай һууритай һургуулиин 7 байшан, 560 бага үхибүүдэй байха 4 саад-яслинуудые сентябриин 1 болотор барижа дүүргэхэ.

Түсэбһөө гадуур 3 мянган кубометр холбомол түмэр-бетон болон бетон зүйлнүүдые гаргаха.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даабариие 20 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ.

Алмалта арьбалалтын түлөө тэмсэл шангадхажа, барилгын хэрэгсэлнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, барилгын шанарые һайжаруулан, болзорыень хороогоод, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ сэнгые түсэбөөр хараалагдаһанһаань 1,3 процентээр хямдаруулха. Барилга-хабсаралгын, проектын хүдэлмэринүүдэй шанарые һайжаруулха. Бүхы барилгануудайнгаа 80 процентһээ бага бэшыень һайн болон эрхим шанартай гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушааха.

Ажалдаа эрхим үрэ дүн туйладаг барилгын түрүү коллектив, бригадануудай дүй дүршэлые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, дэлгэрүүлхэ байна.

Научна шэнжэлгын хүдэлмэриин талаар

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай, Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин, Буряадай хүдөө ажахын институдай, Зүүн-Сибириин технологическа институдай научна коллективүүд республикынгаа промышленна предприятинууд болон колхоз, совхозуудай бүхы ажалшадтай нягта холбоо барисаатайгаар хүдэлхэ, научно-шэнжэлгын хүдэлмэриингөө тематическа түсэбые заабол дүүргэхэбди гэжэ уялга абаа. Предприяти, колхоз, совхозуудта научно-техническэ дэбжэлтые түргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэр бодото туһаламжа үзүүлхэ юм.

1971 ОНДО ИИМЭ ЮУМЭ ХЭХЭ:

Ехэ халуун температурада дабгадхагүй хатуу, кислотно-щелочно юумэн соошье муудахагүй шэнэ полимернүүдые промышленна үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ.

Кабанскын совхоздо шубуу, үхэр мал үсхэбэрилгэдэ, газарай хүрьһэ шэнжэлгэ, агрохимиин, минеральна үтэгжүүлгэ болон наг шэбхэ хэрэглэхэ талаар туршалгын хүдэлмэри үргэнөөр хэжэ үзэхэ.

Орооһо таряа, тэжээлэй ургамалнуудые ургуулха севооборотуудай, тэндэ үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ аргануудай олон ондо схемэнүүдые шэнжэлжэ дүүргэхэ, тиигээд эгээл ашаг үрэ ехэтэй, газарай ургаса дээшэлүүлхээр, бага газарһаа ехэ продукци үгэхөөр севооборотуудыень шэлэжэ, колхоз, совхозуудта дурадхаха, тэрэнэйнгээ хэр экономическа ашагтай байһаниие харуулха.

Һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохо онол аргануудые шэнжэлжэ, республикын ажахынуудта тэдэниие нэбтэрүүлхэ тодорхой заабари дурадхал зохёожо үгэхэ.

Газарай хүрьһэнэй һалхинда үлеэгдэжэ, уһанда нуража гэмтэлгэтэй тэмсэхэ хэмжээнүүдые зохёожо, Үдын совхоздо газарай хүрьһэ яажа элдүүрилхэдэ таарамжатайб гэһэн дурадхал оруулха.

Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхоздо һү, мяханай мал үсхэбэрилхэ таарамжатай гурим зохёожо хэрэглэхэдэнь туһалха.

Сэлэнгын совхозой 60 мянган гектар газарта хүрьһэнэйнь шанарые шалгажа, шэнжэлжэ, газар эдлэн хэрэглэхэдэ шухала томо масштабтай хүрьһэнэй карта буулгажа абаха.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын талаар

Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесын 1971 оной түсэбые болзорһоонь урид, 1971 оной декабриин 29-дэ дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 5 миллион түхэригэй эд бараа арад зондо наймаалха. Хүдөө ажахын үлүү гараһан продукт худалдажа абаад, комиссионно наймаанда гаргаха түсэбые 1971 оной декабриин 27-до дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 110 мянган түүхэригэй хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха.

1971 ондо ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта өөһэдын продукци бэлдэлгые нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, 9 процентээр ехэдхэхэ.

Үгтэһэн фонддо нэмэлтэ болгон оронойнгоо бусад хизаар, областьнуудһаа 25 миллион түхэригэй эд бараа, республика дотороо 3,5 миллион түхэригэй эд бараа худалдан абажа наймаанда гаргаха.

Хамта дээрээ 294 хүдэлмэрилэгшэдэй ажаллаха 23 магазин, нэгэ доро 1,5 мянган хүнэй һуужа эдеэлхэ ниитын эдеэ хоолой 17 предприяти, 920 тонныи багтаамжатай холодильник, 2500 тонныи овощехранилищи, сүүдхэдээ 30 тонно хилээмэ бариха шадалтай хилээмэнэй завод 1971 оной туршада барижа дүүргэхэ, элдэбын эд бараа хадагалха складуудай талмайе 8600 дүрбэлжэн метрээр үргэдхэхэ.

Худалдаа наймаа наримжуулан һайжаруулха, худалдаа наймаанай культура дээшэлүүлхэ зорилгоор худалдан абагшадай хэрэгтэй зүйлөө өөһэдөө шэлэн абаха гуримда 75 магазиниие оруулха, тэдэ магазинуудые элдэб олон ассортиментын эд бараагаар хангаха.

Экономическа хүдэлмэриие улам һайжаруулһанай, ажахын тоосоо бэхижүүлһэнэй, худалдаа наймаанай түрүү онол арга хэрэглэһэнэй, үлүү гаргаша усадхаһанай ашаар жэлэй дүүрэтэр даабариһаа гадуур 450 мянган түхэригһөө бага бэшэ олзо доход оруулха.

Худалдаа наймаанай эрьесын, бэлэдхэлэй, худалдан абалгын, мүн эд хэрэглэгшэдэй кооперациин жэлэй түсэбые болзорһоонь 7 хоногоор уридшалан дүүргэхэ.

Арад зоной ажаһуудалай хангалгын министерствын зүгһөө хангалга үзүүлхэ жэлэй түсэбые 1971 оной декабриин 28-да дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 80 мянган түхэригэй хангалга арад зондо хүргэхэ.

Арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха аймагай 3 комбинат, хубсаһа угааха, химическэ аргаар сэбэрлэхэ предприятинуудые ашаглалгада оруулха, тушаан абалгын комплексно 19 пункт болон таһалга нээхэ.

Городой арад зондо үзүүлдэг хангалгын элдэб янзын тоое 330-да, хүдөө тосхонуудта — 170-да хүргэхэ.

Республикын арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын шанар һайжаруулха, захил дүүргэлгын болзор хороохо.

* * *

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон республикымнай ажалшад промышленностиин болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин фонднуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхын, үйлэдбэриин бии байгаа арга боломжонуудые элирүүлэн, хүсэд һайнаар хэрэглэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн гаргажа, юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй зорилгонуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ байна.

Социалис уялганууд промышленностиин предприятинуудай, транспортын, барилгын, колхоз, совхозуудай, худалдаа наймаанай болон арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудай коллективүүдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД

ФИЛИППОВ Григорий Васильевич, Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой механизатор, Охин-Булагай һунгуулиин 50-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

САХИЯЕВА Мария Георгиевна, Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон, Борьёогой һунгуулиин 56-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ИМЕНОХОЕВ Андрей Абогоевич, Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ, Хүдэриин һунгуулиин 102-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

КАЛАШНИКОВ Кондрат Афанасьевич, КПСС-эй Буряадай обкомой административна органуудай таһагые даагша, Мухар-Шэбэрэй һунгуулиин 104-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ДААБАРИҺАА ГАДУУР 70 МЯНГАН КУБОМЕТР

«Забайкаллес» комбинадай модошод шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байна. Һара бүриин даабари дүүргэдэг болонхой. Комбинадай модошод байгша оной табан һара соо 1.562 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа майн 24-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур үшөө 70 мянган кубометр модо бэлэдхэбэ. Леспромхозуудай, модо бэлэдхэдэг участогуудай, бага комплексно бригадануудай дунда мүрысөөн улам үргэдэнэ.

Хандагатайн леспромхозой модошод хамаг техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха мүртөө шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэнэ. Тиигэжэ ажалайнгаа бүтээсые горитойхоноор дээшэлүүлээ.

Хурамхаанай леспромхозой В. П. Парамоновой даадаг бага комплексно бригадын гэшүүд халаан хахад соо модо бэлэдхэнэ. Тиигэжэ һарадаа 4 мянган кубометрһээ дээшэ модо отолжо, ехэ амжалта туйлана. Нүхэр Паромоновой ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, тэрэ һаяшаг Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба.

Тус леспромхозой хүдэлмэришэн В. С. Щукин, Шулуутайн леспромхозой тракторист Т. Е. Марков, Н. Е. Юткин гэгшэд мүн лэ Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба. «Забайкаллес» комбинадай бэшэшье олон хүдэлмэришэд орден, медальнуудаар шагнагдаһан байна. Гүрэн түрынгөө дээдын хойра шагналда хүртэһэн «Забайкаллес» комбинадай хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргажа, һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ байнхай. Эдэнэр табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн Москва, Ленинград хотонуудай ажалшадай гаргаһан үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, уялгаяа шэнэлээ.

Н. ТЮРНЕВ.

ШАЛГАРАГШАДТА—ШАН

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, табан жэлэй түрүүшын жэлдэ совхозоймнай һаалишад абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Хүдэбын совхозой бүхы гүүртэнүүд, жэшээлхэдэ, Хасууртын, Могойн, Тээгдын гүүртэнүүд һү һаалгаар үнгэрһэн һаранuудайнгаа түсэб 100—110 процент дүүргээ. Тиихэдэ һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан хүнүүд олон. Тэдэнэй дундаһаа Фоягла Бариева жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1018 килограмм, Мария Федорова—1003, Минира Мухомедзянова—933, Любовь Вахрушева 910 килограмм һү һаагаад байха юм. Совхозой бусадшье һаалишад абаһан уялгануудаа дүүргэнхэй.

Совхозой дирекци, партком, рабочком һаалишадай мүрысөөнэй дүн гаргажа, тэрээндэ түрүүлһэн эрхимүүдтэ Хүндэлэлэй грамотанууд болон мүнгэн шангуудые барюулба.

Г. ЦЫРЕНОВ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД

УНЖУЕВ Жамса Тулаевич. «Коммунизм» колхозой мал адуулагша, Ахын һунгуулиин 109-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

БИРЮКОВ Владимир Георгиевич, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь, Чайковскиин һунгуулиин 28-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

АЯНДУЕВА Валентина Жанаевна, Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай станочница, Онохойн һунгуулиин 71-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

БЕЛЯКОВ Анатолий Михайлович, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь, Пушкинска һунгуулиин 15-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ДМИТРИЕВ Сергей Семенович, Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр. Ойморой һунгуулиин 84-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ДОВГАНЬ Сергей Григорьевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлэй түрүүлэгшэ, Шэнэ-Заганай һунгуулиин 107-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ГОНЧИКОВ Дугаржаб Д... санович, Буряадай АСС... сэрэгэй комиссар, Доодо... сын һунгуулиин 72-дохи ... һоо Буряадай АССР-эй Ве... но Соведэй депутадта канд...

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ЗОРИЛГОМНАЙ ТОДОРХОЙ

Түмэр замаар ашаа шэрэлгые 22 процентээр дээшэлүүлхэ, хүсэтэ тепловоз, электровозуудые олоор бүтээн гаргаха, тэрэниие һайн шанартайгаар заһабарилха гэһэн шухала зорилгонуудые партиин XXIV съезд баталан абаһан байна. Энэ харюусалгатай даабари дүүргэхын тула түмэр замай локомотивуудые шэнээр бүтээдэг, заһабарилдаг заводуудай хүдэлмэришэд бии байгаа оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглан, шэнэ опол аргануудые үргэнөөр хэрэглэн хүдэлхэ болоно. Энэ зорилго Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй коллективтэ сэхэ хабаатай.

Дизель — тепловозой зүрхэн гэжэ тоологдодог. Тиимэһээл хуушан дизельнүүдые тон наринаар, эрхим һайн шанартайгаар заһабарилжа, саг болзор соонь локомотивые хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэдтэ тушааха гэһэн шухала зорилго бидэнэй урда табигдадаг. Энээн дээрэһээ дизельнэ цехэй хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ехэ эдэбхи үүсхэл гаргажа хүдэлнэ.

Түргэнөөр һайн шанартай продукци бүтээн гаргажа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула бидэнэр шэнэ опол арга, оньһон техникэ үргэнөөр хэрэглэхэ болоно гээшэбди. Ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар һүүлэй сагта яһала юумэн хэгдээ.

Манай цехтэ ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ совет байгуулагдаһан. Энэ соведыемнай Социалис Ажалай Герой, цехэй начальник Анисим Николаевич Оширов хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэхэ талаар горитойхон юумэ хэжэ байна.

Эдэнэй дурадхалаар цехэй түхеэрэлгэнүүд, станогууд ногоон шэрээр, цехэй хана сагаанаар будагдаһан. Хүдэлмэришэдэй хүдэлдэг газарта ариг сэбэр наринаар сахигдадаг болонхой. Түмэрэй зөмгөөл хэхэ түсгаар хайрсагууд, инструментнүүдые зохидоор ябталан табиха столнууд хүдэлмэриин участогуудта табигдан-ай. Манай цех соо ороо һаа, үлүү дутуу юумэ обёорхогүйт. Хүдэлмэришэдэй таатай зохид газарта хүдэлхэдөө һайн шанартай продукци ехээр гаргадаг байһаниинь элитэ.

Мүн хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Мүнөө цехэймнай зарим хүдэлмэришэд хэдэн ондоо станогууд дээрэ нэгэ доро хүдэлдэг болонхой. Олон хүдэлмэришэд хоёрдохи мэргэжэл шудалһан байна. Эдэнэр ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Тиигэжэ һүүлэй үедэ ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ.

Томо детальнуудые тошиилдодог токарна станогууд, дизелиин компрессор задалдаг участок нэгэ пролет соо оршодог һэн. Эндэ оройдоол нэгэ кран бии юм. Энэ кран хүдэлмэришэдые саг болзор соонь хангажа үрдидэггүй бэлэй. Энээн дээрэһээ токарь болон слесарьнүүд миин байха ушартай болодог байгаа. Энэ дутагдал яагаад усадхаха хэрэгтэйб? Энээн тушаа НОТ-ой соведэй гэшүүд, хүдэлмэришэд булта яһала шэбшээ, бодомжолоошье. Удаань токарна станогуудта дүтэ 1,5 тонно ашаа үргэдэг багахан хүсэтэй кран тодхохо гэһэн дурадхал хүдэлмэришэд оруулаа. Мүнөө токарна станогууд минута соошье миин байнгүй, детальнуудые тошиилдоно. Энэ кран тодхоһоной ашаар цехэй хүдэлмэришэд һарадаа 550 түхэриг арьбалдаг болоо.

Урдань компрессорэй клапануудые гараар сэбэрлэдэг бэлэй. Иигэжэ хүдэлхэдөө ехэ саг барадаг һэмди. Һаяшаг клапануудые сэбэрлэхэ станок зохёогдожо, цех соо тодхогдоо. Энэ хүдэлмэриһөө хэдэн хүн сүлөөлэгдэһэн. Тиигэжэ клапанууд түргэнөөр, һайн шанартайгаар сэбэрлэгдэдэг болоо. Бэшэшье олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай.

Ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаһан манай дизельнэ цехэй хүдэлмэришэд амжалта түйлаһан лэ байдаг. Бидэнэр үнгэрһэн табан жэлэйнгээ даабари нэгэ һараар урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур олон дизельнүүдые заһабарилжа, ехэ продукци бүтээн гаргаа бэлэйбди. Тиигэжэ ганса 1970 оной түсэбһөө гадуур 66,5 мянган түхэригтэ товарна продукци үйлэдбэрилһэн байнабди. Цехэй хүдэлмэришэн бүхэн ажалайнгаа бүтээсые 2 процентээр дээшэлүүлээ.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө бидэнэр улам эршэмтэйгээр ажаллажа байнабди. Байгша оной нэгэдэхи кварталай даабаринаа гадуур тепловозой гурбан дизель заһабарилагдаа. Саашадаашье иимэ габшагай шангаар ажаллажа, һайн шанартай продукци бүтээн гаргажа байха ёһотойбди.

Эрдэм ухаанай үндэһөөр ажалаа эмхидхэхэ хэрэгтэ ганса НОТ-ой соведэй гэшүүд хабаадалсаха бэшэ, бүхы хүдэлмэришэд энэ шухала хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаха болоно.

— Бидэнэр үнгэрһэн жэл соо гэмгүйгөөр ажаллажа гараабди. Олон дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, хүдэлмэришэдэй ажал нилээд хүнгэдхэгдөө. Техническэ бюро хүтэлбэрилдэг инженер В. И. Подьячев, мастер Н. И. Водоломов, слесарьнүүд Л. З. Яковлев, Т. Г. Черногов, Е. Чебунин гэгшэд ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэлгэдэ ехэ габьяатай.

Хуушарһан оньһон түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэжэ, тэрэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэжэ шадаһанай ашаар промышленностьдо ажалай бүтээсые 36—40 процентээр дээшэлүүлхэ» гээд партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэнэ. Харюусалгатай эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула бидэнэр оролдохо, техническэ эрдэм һургуулияа саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ болонобди.

Г. ЛУЗАНОВ,
Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй инженер-технолог.

ЗАЛУУШУУЛАЙ МҮРЫСӨӨН ЭРШЭДЭНЭ

КПСС-эй XXIV съезд манай аймагай бүхы ажалшадай урма зоригой, эдэбхи үүсхэлэй эршые улам шангадхаа. Оронойнгоо коммунистнуудай дээдэ хуралдаанай нээгдэхэ үдэрые ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахые оролдоһон аймагай ажалшад энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые болзор соонь, үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа партиингаа съездэ мэдээсэхэ үндэр эрхэдэ хүртэһэн байна.

Энэ амжалтада манай комсомол болон залуушуулай оруулһан хубита баһал горитой. Мал ажалда, таряалан дээрэ, промышленна үйлэдбэридэ гү, али ажахын ондоошье һалбаринуудта хүдэлжэ ябаһан комсомолец бүхэн, комсомол-залуушуулай ехэшье, багашье коллектив бүхэн түрэл Коммунис партиингаа съездын хүндэлэлдэ зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, хоорондоо социалис мүрысөө эмхидхэһэн. Аймагай комсомолшууд болон залуушуулай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэһэн үүсхэл Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд гаргаһан юм. Тэрэнэй үүсхэлые гансашье манай аймагта бэшэ, бүхы республикымнай залуушуулай коллективүүд дэмжэһэн байна. Энэ мүрысөөнэй дүнгүүд съездын боложо байха үедэ «Балта ба хадуурай бата нэгэдэл» гэһэн аймагай түрүү залуушуулай слёт дээрэ согсологдоо. Түрүү һууринуудые эзэлһэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи, «Маяк» колхозой Десятниковска, Нестеревскэ комсомол-залуушуулай фермэнүүдэй коллективүүдтэ ВЛКСМ-эй райкомой Хүндэлэлэй грамота болон электропроигрыватель, транзисторна радиоприемник, гармони гэхэ мэтэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаһан байна.

Өөр өөрынгөө социалис уялгануудые эрхимээр дүүргэжэ, ажалай түрүүшүүл боложо алдаршаһан комсомолшууд болон залуушуул манай аймагта олон. Жэшээнь, энэ жэлэй түрүүшын дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1221 килограмм һү һааһан «Маяк» колхозой һаалишан, ВЛКСМ-эй XVI съездын делегат Мария Чистякова, энэл хугасаа соо үнеэн бүриһөө 1138 килограмм һү һааһан «Дружба» колхозой һаалишан комсомол басаган Лидия Давыдова болон тэдэнэй үетэн һаалишад Лариса Баранова, Евдокия Назарова, Галина Филатова гэгшэд сүг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө магтаалда хүртэһөөр үнинэй юм. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хонишод комсомолшууд Валерий Базаржапов, Тамара Хайдукова гэгшэдэй нэрэнүүд аймагай түрүүшүүлэй тоодо оролсодог болонхой. Мүнөө жэлдэ тэдэнэр зуун эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ байна.

Гансашье манай хүдөө ажахын түрүүшүүл магтаал хайрада хүртэдэг бэшэ, мүн промышленна предприятинуудаймнай залуу хүдэлмэришэд үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулан ажалладаг юм. Съездын урда тээхи социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл, ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха Тарбагатайн комбинадай хүдэлмэришэн Галина Мордвина, Ивалгын кондитерскэ фабрикын хүдэлмэришэн Алексей Акинфиев, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Оронгын отделениин хүдэлмэришэн Юрий Нячугин, Сэлэнгын экспедициин хүдэлмэрилэгшэ Елена Григорьева, Сотниковско шубуунай фабрикын шубуушан Екатерина Ангапова болон бусад оролдосотой бэрхэ ажалаараа суурхаһан комсомолшуудые магтажа нэрлэнэбди.

Бидэ хүдэлмэришэ бэрхэ комсомолшуудайнгаа түйлаһан амжалтаар һанаагаа амараад, тэдэнээ хооһоор магтаад һуудаг бэшэбди. Тэдэнэйнгээ мэргэжэл шадабарие, политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхын тула, тэдэндээ ёһотой халаание бэлдэхын тула саг үргэлжэ оролдожо байдагбди. Энэ талаар манай аймагай комсомольско эхин организацинуудта эмхидхэгдэһэн комсомолой политһуралсалай кружогуудта хамтадаа 280 хүн һуралсажа гараа. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ В. И. Ленинэй зохёолнуудые, КПСС-эй түүхэ, экономико ба ленинскэ комсомолой түүхэ шудалһан байна. Гадна манай аймагта энэ жэлдэ 138 хүбүүд, басагад трактористын мэргэжэл шудалжа гараа.

Манай залуушуулай ажабайдалда комсомолой нүлөөгэй улам үргэдэжэ байһан тухай үшөө нэгэ баримта тэмдэглэе. КПСС-эй XXIV съездэ бэлдэжэ, съездын боложо байхада, аймагаймнай комсомолшуудай тоо эли бодо ургаа. Энэ үедэ манай аймагта хамтадаа 460 хүбүүд, басагад ленинскэ комсомолой гэшүүн болоһон байна.

Мүнөө аймагаймнай комсомолой бүхы 62 эхин организацинуудта КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан гүнзэгы удхатай, холын хараата документнүүдые шудалжа байнхай. Комсомолец бүхэн эдэ документнүүдэй удхые миин өөртөө бүхөөр хадуужа абаха бэшэ, харин тэрэниие ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха уялгатай. Тиимэһээ КПСС-эй XXIV съездын материал шудалхадань комсомолшуудта туһалха 13 хүнһөө бүридэһэн лекторскэ бүлэг ВЛКСМ-эй райкомдо эмхидхэгдэнхэй. Һаяын үдэрнүүдтэ тэдэнэр хүдөө ...

В. ВЛАДИМ...
ВЛКСМ-эй Улаан...
райкомой нэгэдэхи секр...

ҮЙЛДБЭРИИН НӨӨСЭ ХҮСЭДӨӨР АШАГЛАХА

КПСС-эй Кабанскын райкомой бюрогой заседани һаяхан боложо, Тимлюйн цементын завод дээрэ үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, алмалта арьбалалтын гурим сахиха талаар ямар хүдэлмэри ябуулагданаб гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Үйлэдбэридөө техническэ дэбжэлтэ түйлаһанай, машина түхеэрэлгэнүүдээ һэльбэн шэнэдхэжэ, бүтээсэтэйгөөр ашагладаг болоһоной ашаар түс завод үнгэрһэн түсэбтэ наймадахи табан жэлэй турщада продукци үйлэдбэрилгээ нилээд дээшэлүүлээ гэжэ бюро дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Энэ хугасаада цемент үйлэдбэрилгэ 13 процентээр дээшэлээ, хамта дээрээ табан жэлэй түсэбһөө гадуур 130 мянган тонно цемент үйлэдбэрилэгдөө. Ажалай бүтээсэ 1965 онойхитой сасуулбал, 35 процентээр дээшэлһэн, хүдэлмэришэдэй салин дунда зэргээр 28 процентээр нэмэһэн байна.

Заводой партком, эндэхи коммунистнууд үйлэдбэридэ шэнэ техникэ, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехээр анхаржа, энээнэй үндэһэн дээрэ үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлнэ. Гансахан байгша оной түрүүшын кварталда эндэ 35 мянган түхэриг сэбэр олзо даабариһаа гадуур оруулагдаа.

Гэхэтэй хамта, заводто хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үшөөл бии. Энэ талаар партийна комитедэй хэхэ ажал ехэ гэжэ бюро дээрэ хэлсэгдэбэ. Зарим цехүүдтэ экономическа хүдэлмэри һулаар табигданхай, ажалай журам эбдэжэ, хүдэлмэриин саг гээхэ ушар үзэгдэнэ. Мүн ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ, энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ шүүмжэлэгдэбэ.

Баталан абаһан тогтоол соогоо эдэ болон бусад дутагдалнуудые дары усадхахыень партиин райком заводой, дирекциие, парткомые уялгалаад, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар хэдэн тодорхой хэмжээ ябуулганuудые дурадхаба.

Манай корр.

УЯЛГАЯА БЭЕЛҮҮЛХЭЛ БАЙ...

Адууһа малайнгаа тоо толгойе бүри олон болгохо, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ гэһэн зориго амжалтатайгаар бэелүүлхын тула нэн түрүүлэн тэжээлэй асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй. Үбһэ, талха таряанай зүйл дутамаг байгаа һаа, тиимэ һүрхэй алхам урагшаа хэхэнь бэрхэтэй гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Иигэжэ мэдэжэшье байһан мүртөө энэ гол асуудалда хайхарамжагүйгөөр хандаһаар лэ байгдаа.

Энэ талаар КПСС-эй XXIV съезд хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ шанга эрилтэ табяа. Партиин энэ зорилгыень хүсэндэнь хүргэхын тула горитой эмхидхэлэй ба бодото хүдэлмэри бүтээхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ Хүрбын совхозой Хасууртайн отделениин партийна эхин организаци энэ асуудалда тон харюусалгатайгаар хандажа, хэдэ хэдэн хэмжээ хараалаад, тэдэнээ бэелүүлжэ байна.

Сабшалан һайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ, тиигэжэ үбһэ ехээр хуряадаг болохо хэрэг зорюута партийна суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан юм. Тиихэдээ сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ хэдэн коммунистнуудые нэмэжэ эльгээхэ гэлсээ һэн. Мэдээжэ луговод Филимон Нестерович Солдатовай даадаг звенодо 500 шахуу гектар сабшалан даалгагданхай юм. Мүнөө Хасууртайн адагай сабшалан дээрэ коммунистнууд Пётр Ларионович Иванов, Василий Иванович Сер... пионов трактористаар ажалла... хэ зуураа, сабшалангай бури... туули сэбэрлэнэ, болдог бол... тилнэ, тэгшэлнэ, таримал ... ха газар хахална, үтэгжүү... һэндэ оруулна, уһалалсана.

Ф. Н. Солдатовай звеногой... энэ жэлдэ адаг 7000 гаран ... үбһэ хуряажа абахаар бэ... ланхай. Энэнь нэгэдэхи ... бэлэдхэхэ бүхы үбһэнэй ... нэгэ хубинь болоно.

КПСС-эй гэшүүн Пимен ... вич Мартыновай хүтэлбэрил... Ааланай сабшалан даажа ... мүн лэ ехэ хүдэлмэри хэжэ ... Сабшалан һайжаруулха хүдэ... гэнөөр ябуулхынгаа хажууг... отделенидэ тэжээлэй тари... малнуудые горитой газарта ... юм. Тэжээлэй ургамалнууд... га дээрэ коммунистнууд Ю... димирович Степанов, аха ду... лий, Евтей Кожевниковтэн, ... Филимонович Мартынов габ... хүдэлнэ, шанар һайнтай ... хэнэ.

Иигэжэ эдэбхитэйгээр, ха... ехэтэйгээр сабшалан дээрэ, ... ургамалнуудые тарилга дээ... мэрилжэ байһан хүдэлмэри... сэбтэ табан жэлэй түрүүш... бүхы сабшалангай гектар бү... центнерһээ доошо бэшэ үб... гэһэн уялгаяа бэелүүлхэл ...

Г. ХА...

Иван Никитович Горновской Улаан-Үдын аймагай «8-е Марта» колхоздо хорёол жэлэй туршада ажаллана. Тэрэ олон жэл соо механизатораар хүдэлмэрилһэн юм. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлнэ.

Багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай жэлдэ нүхэр Горновскойн хүтэлбэрилдэг отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 83 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлһэн байгаа. Тэдэнэр энэ жэлэй түл абалгые мүн лэ эмхитэйгээр үнгэргэбэ. Мүнөө отарадань 100 хонин бүриһөө 95 хурьган абтаад, гарзагүйгөөр томо болгогдожо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иван Никитович Горновской.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

БУХЭДЭЛХЭЙН ПРОЛЕТАРИАДАЙ ГИМН—„ИНТЕРНАЦИОНАЛАЙ" 100 ЖЭЛЭЙ ОЙ...

Үнинэй номой бүдэхи болоһон хабтаһан мүнөө улаабтар шэнгеэр харагдана. Тэрэ хадаа дээрэнь намилзан байһан тугай үнгые бэедээ шэнгээһэн шэнгеэр харагдана. «Революционно дуунууд. Парижай коммунын талаар Эжен Потьегэй соратнигуудай оролдолгоор хэблэн гаргагдаа. 1887 он. Париж» гэһэн урданай француз шрифт шэнэлэгдэнхэй.

Энэ ном хадаа уласхоорондын пролетарска гимн «Интернационалай» 100 жэлэй ойдо зорюулан, К. Марксын ба Ф. Энгельсын музейн бэлдэн суглуулһан материалнууд болон документнүүдэй экспозициин эхининь болоно гэхээр. Эжен Потьегэй 1871 оной июньдэ зохёоһон шүлэг «Революционно дуунууд» соо анха түрүүн хэблэгдэһэн байгаа. Түс шүлэг бүхы оронуудай пролетаринарай дайшалхы уряа болоһон байха юм.

Нэгэтэ композитор Пьер Дегейтерэй анхаралые хандуулһан суглуулбариин тэрэ хуудаһаниинь энэ байнал даа. Энээниие пээхэдээ, композитор ажалай агууехэ армиин хүсэтэ алхамые, революциин хүгжэмые шагнан дуулаа һэн.

Бодыт, хараалган муушалуулһан
Бүхы дэлхэйн богоолшууд!

Музейн экспозицида суглуулагдаһан хуудаһанууд, плакадууд — манай орон дотор, мүн хилын саана хэблэгдэһэн пролетарска гимнын олон тооото дэбтэрнүүд дайшалхы онсо шухаг зүйлнүүд болоно.

Тугаар толотуулагдаһан мүрнүүд... Залай тэг дунда далбайн намилзаһан Улаан туг—юрын һүлдэ тэмдэг болохоһоо гадна, бодото түүхэ — Парижай коммунарнуудай 67-дохи батальоной туг болоно. Энэ туг поэдэй толгой дээрэ намилзан байдаг байгаа.

Энэ туг доро жагсажа байхадаа, Пер-Лашезһээ буунуудай һүрэхые шагнан дуулаһаш, Москвагай 1971 оной июньһээ Парижай 1871 оной июниие харанаш. Коммуна унагаагдажа, галзууран зэрлигтэһэн версальинхид буһалгаалан бодогшодые дараа. Эрхэ сүлөөгэй туг гэшхэгдээ. Алууршадһаа тэрьелэн хоргодожо байһан поэт-коммунар Эжен Потье «Интернационал» бэшэһэн байха юм. Экспозицида табигдаһан шүлэгэй автографой фото-буулгабариие сэдьхэлээ хүдэлгэнгүйгөөр харахын аргагүй. Һалхинда намилзажа байһан туг дээрэхи шэнгеэр жэгдэ бэшэ мүрнүүд харагдана. Дуун туг боложо мандана.

«Интернационалай» намтар хадаа ангиин тэмсэлэй намтар болоно. Харийн оронуудта хэблэгдэһэн гимнын тобшо тайлбаринуудшье ямар ехэ һонирхолтой гээшэб. Тэдэнэй нэгэниинь: «Япон хэлэн дээрэ оршуулагдаһан «Интернационал» Октябриин революциин табан жэлэй ойн үдэр болоһон суглаан дээрэ анха түрүүн дуулагдаа. Суглаанда хабаадагшад арестовалагдаһан байгаа». Хажуудань баһа нэгэ иимэ тайлбари бии: «Венгр хэлэн дээрэ «Интернационал» анха түрүүн 1904 ондо хэблэгдэһэн байгаа. Гимнын хэблэгдэһэн журналай номер хуряажа абтаһан юм».

Арестовалагдаа, хуряажа абтаа, болюулагдаа, сүүдтэ үгтөө, түрмэдэ хаагдаа — эдэ үгэнүүд булталаа «Интернационал» тухай, гимнын нэгэшье мүрые дурдаһан тиимэ хүнүүд тухай хэлэгдэһэн байна бшуу. Гимные туг шэнгеэр хадагалан нюудаг байгаа. Тэрэ туг шэнгеэр колоннонууд дээгүүр дахяад сууряатан дуулдадаг болоо.

«Интернационалые» ород хэлэн дээрэ революционер-эмигрант А. Я. Коц оршуулһан байгаа. Тэрэ арадай социал-демократическа партиин Лондондо гарадаг «Жизнь» гэжэ журналда 1902 ондо хэблэгдэһэн юм. 1905 ондо Улаан Преснин баррикада бухалалтануудһаа энэ дуун бүхы Росси дотор сууряатан дуулдаа. Тэрэниие дэлхэй дээрэхи түрүүшын хүдэлмэришэн, таряашанай оронойбүхы хоолойгоороо дуулатар үшөөл олон жэл үнгэрөө. ВКП(б)-гэй ЦК-гай 1944 оной январиин Пленум гүрэнэй шэнэ гимные баталхадаа, иигэжэ тогтоогоо: «Большевигүүдэй Бүхэсоюзна Коммунис партиин гимн болгон «Интернационал» гимные үлөөхэ».

Пионернүүдэй галстук зүүжэ эхилхэдээ, манай үхибүүд энэ гимные сээжээр мэдэхэ болоһон байдаг. Таби гаран жэлэй турша соо совет хүнүүд эстафетэ шэнгеэр иимэ үгэнүүдые үеһөө үедэ дамжуулжа байдаг.

Өөрын, шэнэ дэлхэй байгуулжа,
Үгытэйшүүл жаргахал.

Гимн ажабайдалдахи ямар гайхамшаг ушартай холбоотойб гэжэ хэрбээ ямаршье суглаан гү, али митинг дээрэ «Интернационал» дуулаһан хүнэй хэнһээньшье асуугаа һаа, Эхэ оронноймнай түүхэ маанадта харагдахал.

Соратнигуудайнь гэршэлдэгэй ёһоор, В. И. Ленин пролетарска гимнын элсүүлэн эмхидхэхэ хүсые угаа үндэрөөр сэгнэдэг байгаа.

Бүхы оронуудай хүдэлмэришэд өөрынгөө түрүү тэмсэлшэ пролетарноэдэй дууе дэмжэжэ, энэ дууе бүхэдэлхэйн пролетарска дуун болгоо.

«Бүхэдэлхэйн пролетарска» — эдэ мэргэн үгэнүүд болоно. Парижай коммунын үедэ Европын оронуудай ба США-гай хүдэлмэришэн ангиин тоо хамта дээрээ 15 миллион хүнһөө олон бэшэ байһан юм. Мүнөө имп... питалис оронуудта 370 ... үлүүтэй хүдэлмэришэд бии. ... һоо хойшо дэлхэйн элдэб ра... 95 революци, олониитын хү... һалгаанууд болоо. Капиталис... шолго ба империалис дарла... дараагаараа хосорон һалажа ... Туг болоһон дуун дахяад ... нууд дээгүүр сууряатан ... «Интернационал» нэгэ ... оронһоо һүрэстэйгээр хаһ... жэ, нүгөөдэ руунь сууряатан... на.

Бүхэдэлхэйн пролетарска д... бэрсэг дэлхэйгээр замхаш... сууряатана. Энэ оной апрел... най аялга бүхы дэлхэй дэ... даа. Хүдэлмэреэ дүүргэхэдэ... эй XXIV съездын делегаи... шад «Интернационал» дуула... Дэлхэйн 91 оронһоо ерэһэн ... легациин түлөөлэгшэдтэ энэ ... шуулагшад хэрэгтэй болоогү... нэр түс бүридөө өөһэдынгөө ... дээрэ дуулаашье һаа, бэе бэе... дог байгаа. Съезднүүдэй орд... Улаан тугые хабарай һэбшээ... намилзуулаа. Эгээл иимэ үнг... зуун жэлэй урда тээ Парижай ... дээрэ намилзажа, мүнхэ ду... годонь поэдые зоригжуулһан...

Б. СТЕП...
ТАСС-ай ...

СОВЕДҮҮДЭЙ ҺУНГАЛТЫЕ УГТУУЛАН

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЫЕНЬ УЛАМ БАДАРУУЛХА

…дүүдэй һунгалтын болохо үдэ… …ойротохо тума бэлэдхэлэй хүдэл… …улам эршэмтэй, арад зоной …үүсхэл бүри ехэ боложо бай… …Иимэ байнгүй арганьгүй. Арад… …республикынгаа, нютагайнгаа …зургаануудта өөһэдынгөө тү… …шэдые дэбжүүлэн һунгажа, …бэелүүлнэ ха юм. Соведүүд …ис партиин ударидалга доро …гүрэн дотор арадай бүрин …хандуулан, тэдэнэй нягта нэ… …батадхажа шаданхай. Нютагай …, нютагай зургаануудай дүй …дэ гол анхаралаа хандуулдаг …аа социализм байгуулха хэ… …ажалтын түйлагдажа байһые …Ленин нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэ… …байдаг.

…оной, поселково болон аймагай …родой ажалшадай депутадуудай …үдэй хүдэлмэриие һайжаруул… …тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол, …эй эрхэ, уялга тухай СССР-эй …овно Соведэй Президиумэй …, материальна баазыень бэхи… …хэ тухай СССР-эй Министрнүү…дэй Соведэй тогтоол нютагай засаг түрын зургаануудай үүргые, нэрэ хүндые үргэһэн, эрхэ болон уялгыень тодоруулһан, ажал хүдэлмэриень тодорхойлһон айхабтар ехэ удха шанартай хэмжээ ябуулга болоо.

Һүүлэй үедэ Буряад ороной нютагай Соведүүдэй хүдэлмэри улам һайжаруулагдаад, ниитын, ажахын бүхы хэрэгүүдтэ нүлөө ехэтэй болоо, харьяата предприятинууд болон колхоз, совхозуудайнгаа түсэбөө дүүргэхэ хэрэгые наринаар хинамжалжа, ажалай нөөсэ арга боломжо элирүүлхэдэ, ашаглахада туһална. Тус тогтоолнуудай тунхаглагдаһанһаа хойшо совет зургаануудай хүдэлмэриие хүтэлхэ хэрэгээ партийна органууд эрид һайжаруулаа. КПСС-эй райкомуудта нютагай Соведүүдэй хүдэлмэри ходо зүбшэлсэдэг болоо, дүршэл ехэтэй кадрнуудаар хангалга һайжараа. Жэшээнь, манай республикын нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй олонхинь дээдэ, дунда һургуулитай, 47 процентнь тусхай мэргэжэлтэй хүнүүд байха юм. Олонхи аймагуудта совет эдэбхитэдэй һургуулинууд эмхидхэгдэнхэй, элдэб семинарнууд, курсанууд нээгдэнхэй. Тэрэнһээ гадна, сессинүүдэй шиидхэбэриин нүлөөн ехэ болоо, депутадуудай, саг үргэлжын комиссинуудай, элдэб эмхинүүдэйнь хүдэлмэри һайжаржа, тодорхой, нүлөө ехэтэй болоо.

Соведүүд хүдөө ажахын үйлэдбэридэ нүлөөлхэдөө, ажалай технологидо сэхэ хамаардаггүй, харин колхоз, совхозуудай хүдэлмэриие хинан шалгадаг, түсэб даабарияа ямараар дүүргэжэ байһыень харадаг, хүн зониие хүдэлгэхэ, ажалай нөөсэ арга боломжо элирүүлхэ хэрэгтэнь туһалдаг. Иимэ асуудалнуудаар Кабанскын, Яруунын, Хориин аймагуудай Соведүүдэй тусхай сессинүүд үнгэргэгдэжэ, таряан ба мал ажалда үшөө нэбтэрүүлэгдээгүй арга боломжонууд элирүүлэгдэһэн юм.

Аймагай, городой Соведүүдэй сессинүүд дээрэ жэл бүри шэнэ, сагай эрилтэһээ дулдыдан гараһан асуудалнууд харагдадаг. Жэшээнь, залуу хүдэлмэришэдэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай Улаан-Үдын Советскэ райсоведэй сесси дээрэ районой гурбан томо предприятиин директорнүүдэй элидхэлнүүд соносогдоһон байна. Тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрөө, тус ажалдахи дутуу дундануудаа предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ойлгоходонь, шэнэ хэмжээ ябуулгануудые хараалхадань туһалһан юм. Иимэ сессинүүд мүн хүдөөгэй аймагуудта зарлагдадаг болонхой. Гэхэ зуура ажалшадай али бүхы эрилтэ хангадаг предприятинуудайнгаа хоорондын харилсаае нягта болгоогүй, ажал хүдэлмэриень хүн зоной эрилтэдэ тааруулан эмхидхэжэ шадаагүй ушарнууд горсоведүүдэй, аймсоведүүдэй хүдэлмэридэ дайралдадаг. Мүн зарим аймагай Соведүүд социалис хуули эбдэлгэтэй, хазагайруулгатай эрид тэмсэнэгүй. Ниитын зөөридэ эзэн бусаар хандаһан хүнүүдтэ зэмэ тохохо, хуули эбдэгшэдые хэһээхэ, ниитын журам сахилгые һайжаруулха хүдэлмэри үшөө ёһото хэмжээндээ хүрэдэггүй байһаар.

Шэнэ табан жэлэй туршада нютагай Соведүүдэй хэхэ, ябуулха хүдэлмэри бүри ехэ болонхой. КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор нютагай промышленностиин, ажалшадай эрилтэ хангадаг предприятинуудай һургуулинууд, больницанууд, хүүгэдэй ясли, саадууд, кинотеатрнууд, столовонууд, магазинууд болон ажаһуудалай барилга-заһабарилгын эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэреэ түсэблэхэдэ, нютагай Соведүүд сэхэ хабаадаха ёһотой гэжэ хэлэгдэнхэй. Мүн ажалшадай ажаһуудалай, амаралтын асуудалнуудые саг соонь хаража, зохихо хэмжээнүүдые абаха, шэнэ барилгануудые хэхэ, эдэ бүгэдэндэ һомологдоһон мүнгэ зүбөөр ашаглаха хэрэгүүдые нютагай Соведүүд хинамжалха зэргэтэй.

Партиин Центральна Комитет аймагай, городой Соведүүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха, социалис демократиин гурим ёһонуудые зайлашагүй баримталха, Соведүүдэй хүдэлмэридэ олониитые үргэнөөр хабаадуулха асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулна. Тиимэһээ сессинүүдые үнгэргэхэдөө, депутат бүхэнэй һанамжа дурадхалаа хэлэхээр, нүлөөгөө үзүүлжэ шадахаар эмхидхэхэ ёһотой. Энэ талаар Улаан-Үдын горсовет яһала дүршэлтэй болонхой. Сесси дээрэ харагдаха ёһотой асуудалаар өөрынгөө һанамжа хэлэхыень, депутадуудһаа гадна, ажалшадта уридшалан хандадаг байна. Энээндэнь олониитэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, зүйтэй, зохимо дурадхалнуудые оруулдаг, һанал бодолоо хубаалдадаг юм. Тэдэнь гүйсэдкомой сессиин шиидхэбэринүүд, тогтоолнууд дотор хараада абтаһан байдаг. Иигэжэ уридшалан бэлдэгдэһэн асуудалнуудаар ашатай туһатай хөөрэлдөөнүүд болодог. Гэхэтэй хамта, зарим райсоведүүдэй, аймсоведүүдэй, нютагай Соведүүдэй сессинүүд дээрэ хүсэд бэлдэгдээгүй асуудалнууд зүбшэгдэжэ, хүсэд һайнаар хэлсэгдээгүй, түүхэй тогтоолнуудай абтадаг баримтанууд үзэгдэһөөр. Соведүүд мүн бүхы ажал хүдэлмэреэ олониитын анхаралда ходо табиха, шиидхэбэри бүхэнөө ажалшадта дуулгажа, мэдүүлжэ, депутадуудайнгаа, хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө тоосоое һунгагшадай, олониитын урда хүүлэжэ байха зэргэтэй гэжэ партиин Центральна Комитет заана.

Мүнөө болохоёо байгаа һунгалта Соведүүдэй эрхын, уялгын улам үргэдэжэ, бэелүүлдэг ажал хүдэлмэриинь удха шанарай бүри ехэ боложо, нэрэ хүндынь дээшэлжэ байһан сагта болохонь. Энэ хадаа совет демократиин—ёһотой арадай демократи, Соведүүдэй—ёһотойл арадай засаг байһые үшөө дахин гэршэлнэ гээшэ.

А. ПОПОВ.
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй таһагые даагша.

Мэлс САМБУЕВ

ШУУРГАТАЙ НЭГЭТЭ ҺҮНИ

Шүлэгөөр бэшэгдэһэн очерк

Арадай Кандидадууд

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар гүрбадахиня дэбжүүлэгдэһэн, Зэдын аймагай суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Гөмбо-Цырен Гончиковна ЦЫРЕМПИЛОВАДА зорюулагдана.

…магай сээнтэр һуурнида
…лшад бэшэ, харин
…дэхи газарай ээдынь—
…химэй түрүү хонишод
…ргалтай, Үшөөтэй,
Инзагатаһаа
…тадаа суглаанда ерэнхэй.

…дөө ажахын мэргэжэлтэд,
…тэлбэрилэгшэд, хонишодой
дунда
…рэн түрын удхатай,
…нзэгы тиимэ шанартай
…ниин хөөрэлдөөн болоно
…н ажал тухайда.

…рэй хоёрдохи дабхарай
…игэр сонхын саанаһаа
…гэмээр, хүхижэ наадамаар
…мэгээр харагдаһан
огторгойдо
…ндөө бэлшэһэн һүрэгтэл,
…үлжээ үүлэн нүүнэ.

…үсэб, мүрысөөн, дүнгүүд,
…ргэлхэ болзор тушаа
…лон. шагнан һууһан
…мбо-Цырен хээтэйн
…эргэн шарай юундэшьеб
…нги, һанаата болонги.

…нтэ туултатан лүнхыһэн
…нэгүй тэнгэриин бодол
…нэ, энэ бэеэрээ
…дэжэ абаха гэһэндэл,
…нхо тээшэ үргэлжэ
…ошордонгёор хараашална.

…рой юрэдөө ногоон
…ойн хабар байтараа,
…здын ехэ эрхэтэй
…эрээ ахагүй Байгаали
…һаар гэнтэ шэдэлхэдээ,
…гаа һамарба гээшэлтэй?

…э хүүгэдэйнь эсэгэ
…нэшэ Цыретор нүхэрынь
…эг-таряаг таладаа
…түүр бэлшээндэ гаргаһан
…ндаа хурьгалһан хонидоо
…лдаа оруулжа үрдеэ гү?
…рбээ... үрдеэгүй һаа, яахаб?
…рбээ саһаар шуурганда
…эрэжэ даараһан хонидынь
…лээр таража һалан,
…хы жэлэйнь оролдосо
…рин хосорхо гэжэ гү?
…лөөнэй түгэсхэлдэ
табигдаһан
…жэг, наадые харахаар
…рин алаг зүрхэнһөө
…сэжэ хэды байбашье,
…олдо ороһон хониндоо
…оо яаража бусаба.
…мбо-Цырен хээтэйн
…ёшоодог багаһаа саһаниинь
…ээл энэ мүнөө
…эрхэг дайсаниинь боложо,
…ралган шуурган дундуур
…сарынь шэрбэжэ альгадана.
…зар тэнгэри хоёр
…нсата нэгэдэн худхаржа,
…роод саһанһаа ондоо
…нтото дэлхэй дээрэ
…нииье үгы мэтээр
…ндэ һанагдана гээшэб?
…ниндоо тараахагүй гэжэ
…додоо оролдоһон Цыреторынь
…дэржэ гараһан нүхэртөө
…лээр хүсэгдэхэгүй холо,
…роогүй, адхарһан саһата
…оргүй нүхэнэй саана ха.
…танһаа үлүү сэнтэй
…радай баялиг зөөриие
…салангаар хнирэһэн
бордоһондо
…нсыеньшье талада гээнгүй,
…гүлүү дулаан газарта

Бүгэдыень оруулжа шадаба гү?
Түмэн хонидой маараа,
Түрэл хүнэйнгөө ооглоо
Соносохо, дуулахые хүсэжэ,
Сохом ехээр шагнаархан,
Шуурган дундуур морёор
Шуумайн урагшаа оодоргоно.

Үнгэрһэн, мүнөө, ерээдүй—
Үлхэрһэн олон жэлнүүд
Ухаан доторнь худхаран,
Угаа түргөөр бусайдажа,
Омог эдирхэг хонишондо
Олон юумэ һануулна.

...Арбан нэгэтэй басаган
Анха эгээл түрүүлжэ,
Харанхы сооһоо ходорон,
Харагдахаар тодорон элиржэ,
Сэлмэг харахан нюдөөрөө
Сэхэ урдаһаань шэртэнэ.

Шэнэ саһандли сэбэр.
Шэн зоригто хүүхэнэй
Гүнзэгы бодолтой шарайда
Гүлмэр өөрыгөө танижа,
Буянта эдир наһандаа
Бусаһандал бэеэ һанаба.

Нажарай эхин һарын
Нарата тэрэ үглөөгүүр
Бүгэдэ түби дэлхэйн
Бүмбэрсэгэй ногоон зулай
«Дайн!» гэһэн хүндэ
Даашагүй мэдээсэл наншаа.

Бодото үхибүүн наһаниинь
Болзорһоо эртүүр үнгэржэ,
Үдэрөөр томо болоһон
Үсэрхүү Гомбо-Цырен
Фронт ошоһон аханараа
Поли дээрэ халаһан юм.

Саарһан дээрэ бэшэ,
Сабшалангай ногоон хуудаһанда
Гуурһанай оронда—хажуураар
Гурьбата мүрнүүдээ гарган,
Бэхээр бэшэ, хүлһөөрөө
Бэшээ һэн ажалайнгаа хэшээл...

Саһата энэ бордоһон
Сагаан дали дээрээ
Гэнэ оһолто аюул
Гэнтэ юрэдөө хаанаһаа
Абари дулаан хабараар
Абажа ерээ гээшэб?

Холбоо олон жэлдэ
Хонин ажал эрхилһэн
Гомбо-Цырен хээтэй
Гомдоһон мэтэ Байгаалидаа
Хүндөөр хүлөө татан,
Хүдөө хээгүүр алхална.

Эрхим хонишон болохын
Эрдэмэй дээдэ эрдэмдэ
Аха нүхэдэй оролдолгоор
Анха һуража эхилһэнээ
Энэ мүнөө мэтээр
Эли тодоор һанана.

Һүүдэртэ бэшэ, наранда
Һүүлшынгээ хүсэн хүрэтэр,
Томо хүнүүдтэй адляар
Томоотой гэнэн басагахан
Хүшэр тэдэ жэлнүүдтэ
Хүдэлжэ гараһан бэлэй.

Үнэндэ добтолһон фашизмын
Үхэлтэ түймэрые сарһан
Согтой дорюун абаритай
Совет арадай баатаршалгада
Хубисхалша түрүү тэрэнэй
Хубитань заал һаа бии юм!

Үнгэрһэн дайнай һүүлээр
Үсэдхэн хүшэр үедэ
Һандарһан ороноо һэргээһэн
Һаналаар арюун арадтайгаа
Инзагатын юрын хонишон
Илалта тээшэл эрмэлзээ.

Сагай эрилтэһээ хойнотоһон
Сарюун хүдөө нютагуудта
Үнэншэ партимнай анхаралаа
Үлэмжэ ехээр хандуулжа,
Ажалша хүнүүднай ашыень
Амжалта, түйлалтаар
харюулаа...

Бордоһото, шуургата Байгаали
Бодолгото, сэдьхэлтэ Хүнтэй
Хэзээдэш дууһашагүй үргэн
Хээрэ сагаан талада
Ажа наһанай, үхэлэй
Арсалдаа хэжэ үргэлжэлһөөр.

Хаалта бүглүү газарта,
Хаанашьеб, магад, ондоо тээ
Һүрэгөө тогтооһон нүхэртөө
Һүниндөө яараһан хонишониие
Үнгэрһэн тухай бодолнууд
Үдэшэжэ хойноһоонь дахалсана.

Нарай хурьгадай хүнэй
Гарай анхарал мэдэржэ,
Дүүрэн жаргалдаа дашуурһан
Дүүнэр үхибүүд мэтээр
Собхоролдон байхыень харахада,
Сортоотой, ямар хүхюун бэ?!

Үргэһэ нойр мэдэхэгүй
Үндэр хэрэгэйнь түлөөдэ
Засагай Дээдын Соведтэ
Залан арадынь дэбжүүлжэ,
Анжаран хаража мартамаар
Ажалай Баатар болгоол.

Арад Парти хөөрэй
Анда ёһотой энхэрэл,
Этигэл найдабарида
хүртэһэндөө,
Эжэгүй ехээр урмашан.
Шэнэ орьёл өөдэ
Шэн зоримгой дабшаба.

Мүнхэ һайхан Ерээдүйе
Мүнөөдэр барижа гахаһан
Омог дорюун һэшхэлтэй
Олон түмэнэй хүсөөр
Хэнһээш золтой болоһоноо
Хэзээш мартахагүйл
хонишон!

Мянга түмөөр үдхэһэн
Мандагар хонидойнь
нооһонһоо
Хүйтэ табихагүй хубсаһа
Хүн түрэлтэн нэхэжэ,
Сагай шуурганда даарангүй,
Саашаа, аласые зориг лэ!..

Гэгэжэ улиһан шуурган
Гэнтэ эхилһэндээл адляар
Аһан гансата үнгэреэд,
Саһан бордоһон замхажа.
Хотогор газарта тогтоһон
Хонид одоол олдобо!

Түглэтэ хүбшэ дээгүүр
Түхэреэн наран мандажа,
Үсэрхэһэн бордоһонтой тэмсэн,
Үргэһэгүй хоноһон хонишодто
Хайра шагнал мэтээр
Байра дээрэһээ үзэгдэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын предприяти ба эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшадые СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнаха тухай

Барилгын материалнуудай промышленностиие хүгжөөхэ талаар 1966—1970 онуудай табан жэлэй түсэбые амжалтатай бэелүүлһэнэйнь түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Гусев Илья Федоровичые — Тимлюйн цементын заводой цементын тээрмын машинист.

Челпанов Василий Павловичые —Улаан-Үдын шэлэй заводой машинист.

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Семенов Фрол Петровичые — Улаан-Үдын шэлэй заводой слесарь.

Струневич Валентин Ивановичые—Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой директор.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Анохина Нина Варламовнае — Улаан-Үдын шэлэй заводой шэл отологшо.

Беспрозванных Елизавета Емельяновнае—Тимлюйн цементын заводой тээрмын машинист.

Глушкова Лидия Николаевнае — Улаан-Үдын хирпиисын заводой хирпиисэ галдагша.

Гривенный Дмитрий Петровичые—Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэн.

Денисов Данил Тимофеевичые —Улаан-Үдын шэлэй заводой электромонтер.

Ипатьев Виталий Яковлевичые —Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой цехэй начальник.

Казакова Елена Павловнае — Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн.

Кащаев Петр Александровичые —Улаан-Үдын шэлэй заводой слесарьнүүдэй бригадир.

Миловидов Георгий Михайловичые—Тимлюйн цементын заводой эрьелдэдэг пеэшэнгүүдэй машинист.

Мункуева Софья Санжиевнае— Улаан-Үдын хирпиисын заводой хүдэлмэришэн.

Рыжов Леопольд Кузьмичые — Тимлюйн цементын заводой директор.

Яковлева Марфа Федоровнае — Улаан-Үдын шэлэй заводой шэл отологшо.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Астраханцев Михаил Ивановичые — республикын барилгын материалнуудай промышленностиин управлениин главна инженер.

Байбородина Наталья Иннокентьевнае — Улаан-Үдын шэлэй заводой машинист.

Белобородов Леонид Михайловичые — Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой машинист.

Бичиханов Иннокентий Семеновичые — Тимлюйн цементын заводой цехэй начальник.

Болотов Алексей Родионовичые — Улаан-Үдын шэлэй заводой директор.

Власов Александр Ильичые — Тимлюйн цементын заводой цементын тээрмын машинист.

Григорьева Агриппина Никифоровнае — Улаан-Үдын шэлэй заводой электромонтёр.

Егоров Евгений Прокопьевичые — Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой машинист.

Мирончев Николай Ивановичые —Улаан-Үдын шэлэй заводой директорэй орлогшо.

Панова Анна Алексеевнае — Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэн.

Попков Владимир Михайловичые — Улаан-Үдын шэлэй заводой профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ.

Иочкунин Алексей Ильичые — Улаан-Үдын шэлэй заводой слесарь.

Птицын Алексей Петровичые — Улаан-Үдын шэлэй заводой цехэй начальник.

Романова Зоя Павловнае—Тимлюйн цементын заводой тээрмын машинистын туһалагша.

Сагайдак Агафья Ивановнае — Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн.

Тимофеева Тамара Петровнае—Татауровай барилгын материалнуудай комбинадай хүдэлмэришэн.

Юленков Анатолий Николаевичые—Улаан-Үдын шэлэй заводой слесарь.

«ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Ардашов Михаил Ефимовичые — Тимлюйн цементын заводой паровозой машинист.

Бугаенко Александр Алексеевичые — Тимлюйн цементын заводой слесарь.

Будажапова Зинаида Рабдановнае — Улаан-Үдын индустриальна техникумэй директор.

Буянова Анна Константиновнае — Татауровай барилгын материалнуудай комбинадай хирпиисэ галдагша.

Казачек Федор Ивановичые — Улаан-Үдын хирпиисын заводой хүдэлмэришэн.

Кобылкина Устинья Петровнае —Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн.

Субанакова Елизавета Пантелеевнае — Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн.

Суханова Евдокия Григорьевнае — Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой оператор.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Батуева Цырендулма Дашидоржиевнае — Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн.

Гарифулин Музабир Гальмахметовичые — Улаан-Үдын шэлэй заводой слесарь.

Голяков Юрий Константиновичые — Тимлюйн цементын заводой электрослесарь.

Горбатенко Тамара Ивановнае— Улаан-Үдын шэлэй заводой таһагай начальник.

Доржиев Нимбу Дабаевичые — Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн.

Дорохина Ольга Федоровнае — Тимлюйн цементын заводой транспортировщица.

Зайцева Александра Федоровнае — Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой оператор.

Климашевский Валентин Иннокентьевичые — Загарайн карьероуправлениин жолоошон.

Масливченко Владимир Васильевичые — Татауровай барилгын материалнуудай комбинадай моторист.

Патаракин Василий Михайловичые — Улаан-Үдын хирпиисын заводой модошо дархан.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1971 оной майн 7.

КОМБИНАДАЙ БАРИЛГА ДЭЭРЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Улаан-Үдын аймагай «Пригородный» совхоздо теплицын комбинат баригдажа байнхай. Тэндэ Б. Н. Ковтун гэгшын хүтэлбэрилдэг барилгын участогай хүдэлмэришэд ажаллана. Мүнөө эндэ котельнэ ба подстанциин корпусууд бодхогдоод байна. Тиихэдэ баруун талаарнь теплицын 20 корпус жэрылдэн харагдана. Тэдэнэй хахадынь гүйсэд бэлэн болгогдоод, нүгөөдэ хахадтань досоо талын хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Теплицын бүхы 20 корпус хоорондоо ута гэгшын коридороор холбогдохо юм.

Теплицын комбинадай барилга дээрэ мүнөө 35 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь ажалай һайн жэшээ харуулдаг болонхой. Барилгашад Н. А. Астраханцев, А. С. Брылев, В. А Хохряков, Н. С. Нежевляк, В. В. Батышева, К. Г. Ведерников, П. В. Буряков болон бусад үдэр бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

Энэ комбинат республика доторнай эгээл томо комбинат болохо юм. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдахада совхоз жэл бүри 6 мянган центнер эртын үгэрсэ городой ажалшадта худалдаха аргатай болохо байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: комбинадай юрэнхы түхэл. Тэндэ баригдаһан котельнэ. Теплицын досоо тала. Наада таладань 7-дохи СМУ-гай хүдэлмэришэн В. В. Батышева.

З. ВЕСНИНАГАЙ фототекст.

КЛУБАЙ ОРОЙДО ТУГ ДАЛБАНА

…ндагатайн леспромхозой клубай …охи туг даллаһан хэбэртэйгээр …зана. «Агитпункт» гэжэ аржы…шэтэй үгэ хүн бүхэнэй анхарал …а. Клубынь зохидоор шэмэглэг…эй. Тиимэшье байха ёһотой ааб …дангүй республикымнай ажал…һунгуулиин участогуудта ерэжэ, …СР-эй, Буряадай АССР-эй Вер…Соведүүдтэ, ажалшадай депу…дай нютагай Соведүүдтэ дэб…һэн эрхим хүбүүд, басагадайн…түлөө дуугаа үгэхэнь шуу. Тии…хаа хаанагүй агитаторнууд һун…адтай уулзана, совет социалис …ократи тухай хөөрэнэ, һунгалта …дүримүүдые хүн зондо тайл…, кандидадуудай намтартай …суулна.

Хандагатайн леспромхозой клубай эдэбхитэд — комсомол залуушуул мүнөө тухашаруу: һунгалтын үдэртэ концерт бэлдэжэ, үдэр бүри репетици хэнэ. Тэдэнэй бэлдэжэ байһан концертын программада дуунууд, богони зүжэг, шүлэгүүд гэхэ мэтэ бии.

Тус клубые даагша Некипелов Анатолий Степанович иигэжэ хэлээ һэн: «Манай уран һайханай бүлгэмэй коллектив һунгалтын үдэртэ бэлдэжэ эхилһээр үнихэн болобо. Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээ шэнэлээбди. Концертдэ бэлдэжэ байнабди. Хэлхеэ холбооной узелай телефонистка Наталья Селина, арад зоной хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай фотограф Людмила Киселёва, ОРС-ын бухгалтер Галина Алексеева, шпалозаводой хүдэлмэришэн Вера Бирюкова, холодильнигай түхеэрэлгын техник Валя Третьякова болон бусад уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Агитпунктын хүдэлмэри гансал концерт бэлдэлгээр хизаарлагданагүй. Эндэхи агитпунктын ута стол дээрэ СССР-эй Конституци, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй һунгалтанууд тухай Дүримүүд, РСФСР-эй Верховно Соведэй ведомостьнүүд, газетэ, журналнууд, «Депутат ба ажабайдал» гэжэ брошюра аятай зохидоор һубарюулан табяатай. Тиихэдээ Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городуудай, городуудтахи районуудай, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүрим ород, буряад хэлэн дээрэ эндэ табяатай.

Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэ илангаяа ехэ анхарал хандуулагдана. Һунгалтада зорюулагдаһан агитплакат, һунгалтын үдэр болотор һунгагшадтай үнгэргэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб олоной харахаар газарта үлгөөтэй байна. Тиихэдээ тэрэ түсэб соонь һарын тэдыдэ тиимэ хүн дежурлаха, тэрэ үдэр үнгэргэгдэхэ хэмжээ ябуулга тодоор заагдаһан байна. Жэшээлхэдэ, майн 22-то шпалозаводой хүдэлмэришэн Б. Б. Алексеев дежурлаха, залуу һунгагшадай үдэшэ болохо, концерт гү, али кино харуулагдаха гэжэ бэшээтэй. Иимэ хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэлгэдэ залуушуулһаа гадна, леспромхозой парткомһоо гү, али профкомһоо нэгэ хүн томилогдоно. Тэрэшэлэн «Новатор» гэжэ ханын газетэ һара бүри таһалгаряагүйгөөр гаргагдана. «Хамуур» гэһэн гаршагтай ханын сатирическэ газетэ анхарал татана. Тэрэ газетын нэгэ номерто ажалдаа һогтуу ерэһэн хүдэлмэришэн Ф. Пванов хүн бүхэнэй энеэдэн болохоор зураатай.

Лекторнууд, агитаторнууд болон политинформаторнууд мүнөө һунгагшадай дунда хүдэлмэреэ ябуулхадаа КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые хүн бүхэндэ ойлгуулха гол зорилго урдаа табинхай гэжэ хөөрэнэ.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

Загарайн аймаг.

Георгий Дашабылов

Гансаардаhан галуун

Түүжэhөө хэhэг

(Түгэсхэл. Эхниинь июниин 2-ой номерто).

Гэртэ ороходом, эжым сухалтайгаар угтаба:

— Хүлэй зоболон аяар сагаан жалгаар гүйбэ гүш даа? Энэ хубсаhаншни хуу шуhан...

Эгээл энэ үедэ Ринчин намайе абарба:

— Би дахуулжа ошоо hэм. Эрэ хүн ха юм. Мүнөөнhөө hуража, долоржо ябаг лэ.

Эжы юушье дуугарбагүй. Сайр улхан соо намда гэжэ табиhан шүлэ асарба: — Уу! Гэдэhээ үлдэшоо ёhотойш!

Хоол эдихэ минии дуран үгы. Дугдан ахай Ханда эжы хоёрой хэрүүл ой ухаанhаам гаранагүй. Ойлгожо яданаб. Үгы, галуу алахада юун болоо юм? Хүнүүд алажал ябагша гүбэ. Энэ Ханда эжын хорихогүй юумэн үгы. Үнгэрhэн зуун Мэжэд бидэ хоёрой жараахай барижа байтар, ехэл хараагаа hэн. Уhанай хорхой алаhан хүн гээшэш нюдэ амагүй, хоолой, шэхэгүй болодог юм гээ. Айжа абаабди. Тиихэдэ Дугдан ахайш ёhоор hайн. Тамхиниинь нялуун, зөөлэхэн амтатай. Тамхинай шэлбэ хэршээд, шэнэhэнэй холтоhо холиходо. зохид болодог юм гээд үбгэн hайрхадаг. Зүгөөр тэрэ буугаал барюулдаггүй. Сагай ерэхэдэ, юугээршье наадахат. одоол мүнөө буутан аймагта дүтэ бү ошогты гэжэ захяа hэн. Үхибүүдтэ буу барюулhанай хэрэггүй гэдэг...

Ринчимнай галуунай үдэ зулгаана. Далинуудыень тайража абаад. үдэ ноohыень бултыень абаад байхадань, үнөөхи томо шубуумнай тон жаахан. Хайратайгаар харагдаба. Нюсэгэн бэеынь арhан нюурай аршуул шэнги эржэгэр.

— Ринчин маhагашана:

— Галдан, хүлеэжэ бү яда. Галуугаа шанаад лэ, няд байса hуушахабди. Хамсыгаа эртээнhээ шамажа бай!

Минии hүзэг хүрэнэгүй. Шубуунай мяха эдихэ болоhондоо баярлабашьегүйб. Эжэ эхигүй ойм гутахадал гээд, газаа гарашабаб.

...Харанхы. Огторгойдо одо мүшэд хурсаар яларна. Һүүзэгэр наринхан hара Һэбхеэн уула дээрэ тохнино. Дуулим. Бургаастайн горхон тээhээ хонхын жэнгирээн үе үе болоод лэ дуулдажа. үдэшын намдуус таhална.

Гэнтэ гаа — гаа гэhэн абяан хаанашьеб дээрэм зэдэлжэ, намайе залд гүүлбэ. Һүрэг олон галуун хойшоо ниидэн ошобо хэбэртэй. Далинуудаа hэбихэнь элеэр дуулдаhа. Хайшаа зорибо гээшэб даа эдэ шубууд?

Үшөө үдэр хада, Ринчин бидэ хоёрой намнаhан, хушуунhаа шуhа дуhаан, ангар-ангар гэхэдэжэ хэбтэhэн галуун нюдэндэм харагдахадал гэбэ. Даараагүйшье hаа, мүрөө хабшагад гүүлэжэ, иишэ тиишээ хараашалбаб. Мүнөө тэрэ галуумнай амиды байгаа hаа, магад, энэ hүрэгтэй суг ганганалдажа, холын хойто зүг тээшэ ниидэлсэжэл ябаха hааб даа. Ниидэл сэхэл hэн...

Дээрэм дахин галуун ганганаба. Минии өөдөө харахада, юуншье обёоргдобогүй. Гансахан галуун хаш. Уйтайгаар ганганаhаар баруун хойто зүг руу зорибо.

Ганса галуун. Эжэлгүй үлэhэн ганса галуунда hүниин харанхыда аймшагтай бэшэ ха гү? Нэгэтэ нагаса абгайтаяа ямаа адуулжа ошохо домнай, гансахан ангир ниидэжэ ябаа hэн.

— Юундэ гансаарааб? — гэжэ асуухадамни, нагаса абгайм hанаа алдаа hэн:

— Эжэлыень ангуушан алаа ааб даа.

Тэрээн шэнгеэр энэ галуун баhал гансаардаба ха юм.

Эреэн үбэрөөр үдэшын толоной сагаахан үртэhэн зурына. Тэндэ, хаанашьеб хадануудай саана дайн болоно. Эжым хэлэдэгээр, минии эсэгэ дүрбэн жэлэй урда тээ дайнда мордоhон юм хаш. Гурбатай байhан би юушье hанадаггүйб. «Баабаймни хэзээ ерэхэб? — гэжэ эжыhээ асуухадам: «Хүхын донгодоходо ерэхэ» гээ hэн. Тэрэ гэhээр гурбадахи хабар эрьен ерэжэ, хүхы гурбадахияа донгодохонь. Бэшээшэ Анандаевта ошожо, хэдэн дахин бэшэг бэшүүлжэ табюулhыемнай харюу ерээгүй.

Ондоо үхибүүдэй баабайнарhаа бэшэгүүд ерэдэг. Тэдэниинь уншажа шадахагүйшье hаа, минии нүхэд, хүбүүд, hайрхажа харуулдаг зантай. Тиихэдэнь зосоомни муу болошодог hэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ Мархаев Ринчин дайнhаа бусажа ерээ. Шархатаhан гэлсэдэг. Ябахыень түрүүн харахада, хоёр таяг туланхай, үрөөhэн хүлөө үргэжэрхинхэй, үйлсөөр хиир-хюур алхалха. Тиихээр нэгэ таягаа хаяhан аад, hүүлдэнь ганса тулгуурта ороо. Мүнөө тулгуур баринагүй, бага сага дохолоод ябадаг.

Би юундэшьеб Ринчиндэ дуратай hэм. Ерэhээр үнишье болоогүй байхадань, Анандаевтан тэрэниие, хүршэнэрөө урижа, сайлуулаа hэн. Хүршэнэршье гэжэ даа... Бургаастайда ори гансаараа үлэhэн Аандан тракторист, хэдэн hамгад, минии эжы юутэн сугларaa hэн. Би бүхэли үдэшэндөө Мархаевай үбэр дээрэ hуужа, солдат самсадахи хэдэн медаляарнь наадааб. Тогооной архи уужа халаhан Ринчимни Аанданда салшаа, «тыловой крысэ гээшэш» гэжэ байгаад хэраагаа. Хүнүүд хорижо номгоруулаа hэн.

Мархаевай зажигалкада би ехэл хорхойтодогби. Эрихэдэм үгэдэггүй. «Бургаастайн хитадай огородой парник соо олон зажигалка hуулгаhан хүм. Мүнөө намартаа ургажа гараха ёhотой. Тиихэдэнь одоол шамдаа үгэхэб» гэжэ хэлэдэг. Би ойлгожо ядадагби. Нээрээ хэлэнэ гү, али намайе мэхэлнэ гү?

Үнгэрэгшэ намар таряа сохилгын үедэ би эжытээ молотилкада ошолдоо hэм. Үдэшын харанхы болотор хүдэлhэн хүнүүд мэхиинэ, тооhо шоройгоо гүбилсэжэ дүүргэhээр, полевой стан тээшэ hубарибад. Эжымни ябаха гэжэ байтар, Мархаев дүтэлбэ:

— Хүлеэл даа, Санжид! Нэгэ юумэ хэлэхэ гээ hэм.

Эжымни үг маг гэнтраа, зуг татаба.

Таряанай hүри доогуур гүйлдэhэн хулганаа агнахаяа би ошооб. Эжы Мархаев хоёр таряанай бухал дээрэ hуугаад, юуншьеб тухай дуугаралсана.

— Тиигэжэ hанаhанайшье хэрэггүй. Хүнэй hамганда иигэжэ хэлэхэеэ эшэнэгүй гүш? — гэжэ эжын хэлэхые дуулажархибаб. Һэмээхэн дүтэлбэб.

— Өөрөө мэдыш даа. Үбгэнэйшни ерэхэ, болихонь мэдэгдээгүй.

— Хэн хэлээб шамда?! Юун гэнэш?!

Мархаев харюусажа үгөөгүй hэн...

Тэрэ гэhэнhээ хойшо Мархаевтай балай hайн бэшэ болошообди. Би тэрээнэй үбэр дээрэ hуухаяа эшэнэб. Ринчиншье намда ухаангүй болоногүй. Харин энэ удэр галуунда ошоошомнай hонин байна.

Хоб жэбтэ дуратай Ханда эжы нэгэтэ иигэжэ үлэгэшөө hэн:

— Энэ Галдамнай Мархаеваар баабай хэхэеэ hанаа гү? Ходол дахаад hаланагүй.

Хүгшэнэй тэрэ хэлээшые hанахадаа, хором бусалдаг. «Байза даа, шамханhаа үhөөгөө абахал бээзэб», — гэжэ сэдьхэжэ ябатарни, нэгэ зохид ушар дайралдаба.

Ханда эжы полевой станда тогоошон юм. Эдеэ шанадаг газар руугаа намайе дүтэ хүргэдэггүй. «Эндэш арюун газар гээшэ. Орожо ябаhаар халуун тогоондо дүрэхэш. Һайтайл бэшэ», гэжэ хэлээ.

Үдын эдеэ хоол Ханда эжын шанажа байхада, hэмээхэн маряажа ерэбэб. Нээлтэтэй сонхоор шагаахадам, хүгшэн бүгдэгэшэжэ ябаад, алтаргана хамуураар шорой хамана. Платиинь хормой хөөрэшэнхэй. Үмдэниинь багадашанхай хаш. Тарган уусынь хахадынь плати дороhоонь сайбалзана.

«Аhааш» — гэбэб досоогоо. Ута бургааhа асараад, хадхаад хадхаад ябабаб.

— Татай! Татай!

Бишье углуугай саана хоргодошонхойб. Энеэдэhэм хүрэжэ, тэhэршэхээз байнаб. Шагнахадам:

— Ямар юумэниинь ниидэжэ ерээд, хүнэй ууса хадхаад, абанаб? Хэдэгэнээн иимэ эртэ гараха юм аал? — гэжэ хүгшэн гансаараа дуугарна.

Дахин шагаабаб. Ханда эжы хүнэг абаад, газаашаа гараба. Бишье сонхоор харайжа ороод, углуугай стол дээрэ табяатай байhан бии үгы селитрэ дабhыень абаад, hөөргөө hүрэшэбэб.

Үдэрэй оролгодо ерэhэн анзаhашад дабhагүй шүлэ уужа уршаганабад:

— Энэ хүгшэмнай зүнтэглөө гү? Дабhаяа хэхээ мартаа. Ханда эжы! Дабhаяа асарыт!

Улайшаhан Ханда эжы орожо ерээд, гараа арбагануулна.

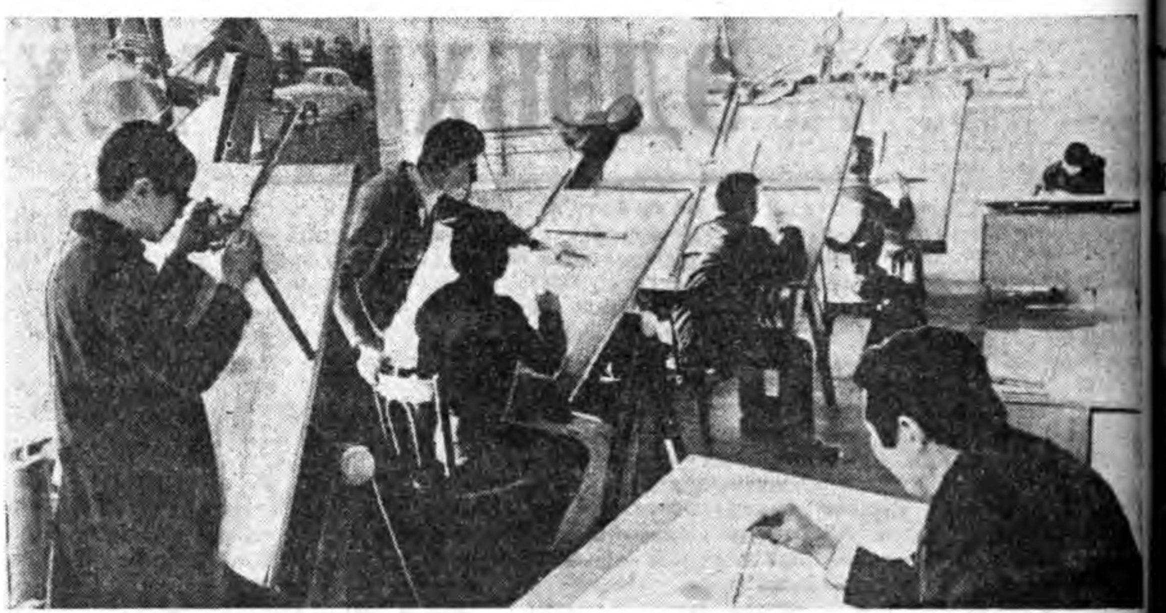
— Дабhаяа оложо ядааб. Үгыл аад, үгы. Һая бригадир асаржа үгэhэн юм. Яажашье ядааб. Хайшаа орошоо гээшэб?!

Хүгшэн уйлаганаба. Хэдышье хороёо бусалhан минии зосоо алгүй боложо. Ханда эжые хайрлашабаб. Тиигээд яахашье аргагүй hэн хойноо эжынгээ хайрсаг сооhоо заахан туулмагтай дабhа абажа. hамгадай урда табяа hэм. Тэдэнэрни ехэл баярлаба:

— Бэрхэш даа, Галдан! Һүбэлгэн, hанаашаар хүбүүн!

Энеэлтэй юм гү, али уйлалтай юм гү?..

...Халуун оронhоо галууд дүрбэдэхи хабараа ерэбэ. Гурбадахи хабараа хүхы донгодохонь. Үдэр бүхэндэ газаа гараад, галуудай субаае харанаб. Тэдэнэрэй олоороо хушууран ниидэхые хаража байхадаа, hүрэгhөө таhараад, hүниин харанхыда уйтайгаар ганганажа ябаhан ганса галуун, Мархаевай тиихэдэ намнаhан тэрэ шубуун минии hанаанда эжэ эхигүй ородог. Үргэн далайнгаа эрьедэ бэшэнэйнгээ ошожол байхада, ангуушанай hомондо дайрагдаад, үгышье hаа, hалхи шуурганда, үүлэ мананда төөреэд, hүрэгhөө гээгдэшэхэдэ муул ёhотой даа. Минии бишыхан үбсүүнэй үншэн хабhан доро ямаршьеб гомдол нюугданхай гэжэ hанадагби. Һүни бүхэндэ уйлаад, подушкаяа норгожо хонодог эжыдээшье, . эжы бидэ хоёрой нюурнуудые шарайшалшаhан Мархаевташье гомдоногүйб. Тэрэ танигдаагүй, дайнhаа бусаагүй эсэгэдээ гомдоhон шэнгиб. «Ямар хүн байгаа хаб. Үнэн бэеынь харадаг hайб» — гэжэ досоогоо бүтүүхэн hанадагби. Гэрэймнай ханада үлгөөтэй байдаг дүрэhөө салигар сагаан хүн сэхэ хараад hуудаг. «Энэ баабайшни гээшэл даа», — гэжэ эжынгээ хэлэхэдэ, гайхангяар тэрэ дүрые удаан харан зогсодогби.

МОНГОЛОЙ АРДАЙ РЕСПУБЛИКА. СССР-эй туhаламжатайгаар Улаан-Баатар хотодо бари-даhан автомобиль заhабарилгын завод мүнөө үеын оньhон техникээр хангагданхай. Заводто конструкторска бюро эмхидхэгдээд, мэргэ жэл hайнтай инженер болон технигүүд хүдэлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конструкторска бюродо.
МОНЦАМЭ-ТАСС-ай фото.

ҺАЙШААЛТАЙ НАМТАР

Зэдын аймагай Доодо-Бургалтай нютагта жара наhаяа хүсэжэ, амаралтада гараhан үбгэд, хүгшэд яhала олон юм. Тэдэнэй нэгэн—тусхайта пенсионер Бадма Найданович Тункеев тухай нэгэ хэдэн үгэ бэшэхэ дурам хүрэнэ.

Коммунист Б. Н. Тункеевэй намтар яhала баян, hонирхолтой юм. Душэн хоёр жэлэй турша соо таhалгаряагүй тэрэ сельсоведэй түрүүлэгшэ ябаhан. Тиихэ зуураа, колхозой үйлэдбэриин, нютагаархидайнгаа ажабайдалай түлөө оролдоhон, горитой хүдэлмэри ябуулалсаhан байна.

Нүхэр Тункеев мүнөө 63 наhатайшье hаа, үшөө хүнгэн, хүсэ шадал түгэлдэр зандаа, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhаар. Колхозойнгоо арадай хинагшадай бүлэгтэ оронхой hэн тула, тэрэ олониитэтэй нягта холбоотой байдаг.

Үнгэрhэн жэлнүүд тухай Бадма Найданович залуушуулда дуратайгаар хөөрэдэг. Арба наhатай ябахадаа хаанта засагай унаhан тухай тэрэ hонирхон дуулаа бэлэй. Нютагтань налайжа hууhан баяд, ноёдой хөөрсэгэнэн хүлгэhые, үгытэй зоной баярлаhые Бадма хүбүүн hайн hанадаг.

Саг ошоходоо түргэн даа. Эдир залуу комсомол хүбүүн үетэн нүхэдөө эрхимлэжэ, нютагайнгаа шодарган баяшуулай урдаhаа тэмсэл ябуулhан. Зүб хэрэг илажа, 1930 ондо Дээдэ-Бургалтайда колхоз тогтоhон байна. Колхоз бии боложо, амгалан байдалай тогтоhон хойно 7 жэл болоод байхада, Бадма Тункеев партида орhон намтартай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадалсажа, дайсанаа даралсаhанай hүүлээр түрэл колхоздоо түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлжэ эхилhэн. Колхозынь нюдэн дээрэнь хүгжөө, hалбараа, түрүү ажахынуудай нэгэн болоо.

Юhэдэхи табан жэлэй Директивэнүүдые коммунист Б. Н. Тункеев зүрхэндөө дүтэ барин:

— Ажабайдалнай үшөө hайхан, улам жаргалтай болохонь гээшэ. Залуушуул тэрэниие харюулхал ёhотой гээшэт,—гэжэ хөөрэн hуугаа hэн.

Колхозой гэшүүн, ажалай ветеран Бадма Найданович Тункеевэй намтар бидэндэ, залуушуулда Эхэ орондоо, түрэл Коммунис партидаа үнэн сэхээр алба хэhэнэй үльгэр жэшээ болоно байдагынь hайшаалтай даа.

З. МУНКУЕВА.

ЕРЭЭДҮЙН АРТИСТНАР

Буряадайнгаа оперо ба баледэй театрай коллективтэй гастрольдо гараха зорилготойгоор училищиимнай зарим студентнэр сагhаа урид гүрэнэй шалгалта баряа юм. Тиихэ зуураа тэдэнэй олонхинь: Анна Шалаева, Анатолий Очиров, Анатолий Пальнуев, Владимир Зонхоев, Максим Гомбоев гэгшэд гансал hайн, эрхим гэhэн сэгнэлтэтэйгээр гүрэнэй шалгалта үгэhэн байна.

Тэдэмнай Ленинэй орденто театрай коллективтэй Эрхүү хотодо нэгэ hарын турша соо олон тоото спектакльда хабаадалсаха юм.

Манай хүгжэмэй hургуули дүүргэгшэд Буряадай гүрэнэй оперо, баледэй театрта, «Байгал» ансамбльда хүдэлмэрилжэ эхилхэнь гээшэ.

М. ЕЛИСЕЕВА,
П. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин hуралсалай таhагые даагша.

СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МНРП-гэй болохоёо байгаа XVI съездые ажалай алдарта хэрэгүүдээр угтахын тулада Монголой ажалшад бэлдэнэ. «XVI съездые габшагай ажалаар угтаха» гэhэн уряатайгаар бүхы орон дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэр гаргана.

Центральна статистическэ управлениин мэдээсэhэнэй ёhоор, Монголой промышленность шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ hайнаар хүдэлжэ ороо. Энэ жэлэй түрүүшын дүрбэн hарын турша соо ороной промышленна бүхы продукциин хэмжээн нёдондо жэлэй тус үеынхитэй сасуулбал, 13 процентээр нэмэhэн байха юм. Шухалын шухала түхэлэй олонхи продукциие гаргаха гүрэнэй түсэб дүүргэгдэхэhээ гадна, олон ушарта үлүүлэн дүүргэгдээ. Энергетикэ, ашагта малтамалай ба хүнгэн промышленность гэхэ зэргын промышленностиин тиимэ гол hалбаринуудта үйлэдбэри эгээл лэ хурдан түргэнөөр урган дээшэлээ. Монголой полиин ажалшад ороohото ургамалнуудые болзорhоонь урид таржа дүүргээд, съездын хүндэлэлдэ зорюулан абаhан уялгануудаа дүүргэhэн тухайгаа мүн лэ элидхэнэ.

ХИЛЫН саанаhаа

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

БУРЖЕДА ХҮН ЗОН ОЛООРОО ОРОНО

ПАРИЖ. (ТАСС). Авиациин ба космонавтикын уласхоорондын 29-дэхи салон Парижай Бурже аэропортдо нээгдэнхэй. Тэрээндэ hүүлшын гурбан үдэрэй турша соо 3 мянга шахуу хүн орожо хараа.

Эдэ үдэрнүүдтэ Парижда сагай уларил тиимэ hайн бэшэ. Хододоо бүрхэг байхын хажуугаар, хирэ хирэ бороо ороно. Гэбэшье авиациин ба замбуулинай талаар конструкторнууд болон инженернүүдэй ухаан бодолой шэнэ шэнэ түйлалтануудые харахые хүсэhэн хэдэн зуу мянган францууд болон хариин туристнуудые сагай таарууғүй уларил hаатуулнагүй. Салондо орогшодой француз, немец, англи, швед, итальян болон бусад хэлэнүүд дээрэ хөөрэлдэхыень шагнажа болохо байна.

Самолёдуудай, тусхайбал, советскэ абяанhаа түргэнөөр ниидэдэг «Ту-144» гэжэ пассажирска лайнерай табигдаhан газарта хүн зон илангаяа олон.

Замбуулинай талаар совет павильон соо «Восток-1» гэжэ онгосын ябуулагша-ракетээ ниидэhые харуулhан космодромой ниидэлгын оньhо түхеэрэлгын макет табигданхай. Тэрэниие харахые хүсэhэн бүхы хүнүүдэй орожо шадахын тулада павильоной бүхы үүдэнүүд нээгдэнхэй. «Луноход-1», совет автомат станцинууд болон бусад экспонадууд ехээр hонирхогдоно. Павильон соо сугларhан хүнүүдэй дундуур ябажа гарахын аргагүй. «hонирхолтой», «Угаа гайхамшаг», «hанаандаашье оруулхань бэрхэтэй» гэhэн үгэнүүдые совет павильон соо шагнажа болохо байна.

Совет-француз залуушуулай хуралдаан

ПАРИЖ. (ТАСС). Ямаршье эрилтэнүүдые табингүйгөөр, аюулгүйн асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө түргэнөөр зарлаха шухала байhан тухай совет-француз залуушуулай хуралдаанай дүүрэhэнэй hүүлээр тунхаглагдаhан коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Энэ хуралдаан Парижа шадарай Шуази-Ле Руа гэжэ hууринда гурбан үдэрэй турша соо болоhон байна.

Мүнөөнэй общественный ажабайдалда залуу үетэнэй дүүргэхэ үүргэ тухай хуралдаан дээрэ хөөрэлдөөн болоо. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлэй асуудалнуудые, мүнөөнэй общество дотор залуушуулай эзэлхэ hуури тухай асуудалые, Советскэ Союзай болон Францийн хоорондо хани барисаа. харилсаа холбоо үргэдхэлгэдэ залуушуулай дүүргэхэ үүргые хуралдаанда хабаадагшад зүбшэн хэлсээ.

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТА АНГИИН ТЭМСЭЛ ШАНГАДАНА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ «Уэстерн юнион телеграф компани» гэжэ телеграфна томо кампанинуудай нэгэнэй хорин мянган телеграфистнууд забастовко эхилээ. Салин хүлhэ дээшэлүүлхэ тухай ажалай эрхэ байдал ба пенсионно хангалтые hайжаруулха тухай шэнэ хамтын договор баталха тухай 6 неделиин турша соо үргэлжэлhэн хэлсээнэй үедэ телеграфистнуудай профсоюзай ба хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй табиhан эрилтэнүүдые эзэд баяшуулай хангахаhаа арсахадань, ажалшад забастовочно тэмсэлээ үргэлжэлүүлээ.

Телеграфистнуудай забастовко Холбоото Штадуудта улам бүри үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байhан ангиин тулалдаануудай үзэгдэлнүүдэй нэгэниинь болоно. Тусхайта мэдээнэй ёhоор энэ оной түрүүшын 3 hарын турша соо орон дотор 1.020 забастовко боложо, тэрээндэ 450 мянга гаран хүн хабаадаа.

БОНН. (ТАСС). Ажалай эрхэ байдал hайжаруулхын түлөө, ниидэлгые хангалгын түрүү онол аргануудые хэрэглэхын түлөө Баруун Германиин аэропортнуудай хүдэлмэрилэгшэд шанга тэмсэл хэнэ. Забастовконуудhаа уламжалан, «Люфтганза» гэжэ авиационно компани 20 миллион маркын гарзада ороо. ФРГ-гэй гражданска авиацида бэрхэтэй хэсүү байдалай тохёолдоhон тухай газетэнүүд бэшэнэ.

ДУБЛИН. (ТАСС). Силвермайнздахи (Типпэрэри графство) «Могул груп» гэжэ компанида хамаатай руднигуудай шахтёрнууд забастовко эхилээ. Захиргаанай ажалhаань гаргаhан горнягуудай нэгые хүдэлмэридэнь дахин оруулха тухай забастовко хэгшэд эрилтэ табяа.

„Шангахан зун" болохоор шэнжэтэй

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корр. Г. Фримэн иигэжэ дамжуулна: Чаттанугта hаяхан болоhон расова буhалгаан хадаа бүхы орон дотор негрнүүдэй уур сухалаа ехээр хүрэдэг боложо байhые харуулна. Негр залуушуулай дунда хүдэлмэригүйшүүлэй олон боложо байhан ушар Балтимор, Вашингтон, Чикаго, Детройт, Ньюарк болон бусад городуудта гурбан жэлэй урда тээ болоhон социальна тиимэ ехэ хүдэлөөнүүдтэл адли буhалгаа үүсхэжэ болохо гэжэ засагаархид түбэгшөөнэ. «Оршон байдалай шахардуу шанга, хэдэн зуун мянган эдир залуу хүбүүд, басагадай ажал хүдэлмэригүй болоод, ябажа байhанhаа уламжалан, социальна үймөөнэй hүжэрхэ бүхы эрхэ байдал 1968 оной шангахан хабарайхида орходоо hураггүй ехэ болоо» гээд «Тайм» журнал мэдэрнэ.

Хүдэлмэригүйшүүлэй тоо сагаан шарайта зоной дунда 5,6 процент болодог байгаа hаань, негр зоной дунда 10 шахуу процентнь болоно. Олон городто тэдэнэй тоо залуушуулай дунда бүришье олон байха юм. Лос-Анджелес болон ороной бусад хэдэн томо городуудта негр залуушуулай дунда хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 30 процентнь болодог. «Тайм» журналай сэгнэлтын ёhоор 1.800.000 залуу американецууд мүнөө зундаа хүдэлмэри бэдэрхэ болоно. Теэд хүдэлмэри олохонь бэрхэтэйшэг лэ байха. Хүдэлмэригүй залуушуулай 3/5 өөрынгөө хүсэ хэрэглэхэ газар оложо шадахагүй гээд городой засагаархид тусхайтаар мэдэрнэ.

Тиихэтэеэ хамта мүнгэн сангай талаар бэрхэшээлдэ ороhон томо городуудай муниципалитедүүд хүдэлмэригүйшүүлдэ тон багаханаар үгтэдэг тэдхэмжые улам хорооно.

Эдэ бүгэдэ хадаа США-да баhа нэгэ «Шангахан ута зунай» боложо магад байhые харуулна. «Геттэнүүдэй хүн зоной дураа гуталга хэдэн жэлэй урда тээ болоhон эгээн шанга үймөөнүүдэйхидэ орходоо hураггүй ехэ» гээд «Тайм» журнал тэмдэглэнэ. «Хэдэ хэдэн буhалгаанууд заатагүй болохо. Тэдэнэр 1968 онhоо хойшонхи эгээн лэ хүсэтэйнь байжашье магад».

„Дурасхаалай үдэртэ"—дайнда эсэргүүсэлгэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Алуулhан американ солдадуудай «дурасхаалда зорюулагдаhан заншалта үдэр» США-гай олон городууд болон hуурин газарнуудта тэмдэглэгдэжэ, дайнда эсэргүү ехэ демонстрацинууд майн 31-дэ үнгэрэгдөө.

Вьетнамдахи дайнда хабаадаhан хэдэн зуун ветеранууд Бостоной үйлсэнүүдтэ гарахадаа, «Дайн байлдаае болиюулха!», «Манай аха дүүнэрые гэртэнь бусаагты!» гэhэн уряануудые барижа ябаа. Городой парк соо болоhон митинг дээрэ американ мэдээжэ политическэ ажал ябуулагша Юджин Маккарти үгэ хэлэхэдээ, Индохитадта США-гай правительствын бэелүүлдэг политикые хурсаар шүүмжэлээ, Вьетнамдахи дайн байлдаа болиюулха эрилтэ хээ.

Индохитадта американ эзэрхэг түримхэй ябуулгын хэгдэжэ байhые буруушааhан демонстрацинууд, митингнүүд Сан-Францискдэ, Сиэдлдэ, Вашингтондо, Денвертдэ, мүн бусад олон городуудта болоо.

Иорданиин эхэнэрнүүдэй уряа

АММАН. (ТАСС). Израилиин эзэмдэhэн газар нютагуудта араб үхибүүдэй зобожо, тулижа байhые болиюулха уряатайгаар Иорданиин араб эхэнэрнүүдэй ассоциаци ООН-ой генеральна секретарь У Танда, дэлхэйн олониитэдэ, эб найрамдалай түлөө бүхы тэмсэлшэдтэ хүүгэдые хамгаалха уласхоорондын үдэртэй дашарамдуулан хандаhан байна.

Эзэмдэгдэhэн газар нютагуудаи нютагаа урилагшадта зорюулагдаhан лагерьнуудта байдаг араб үхибүүд үлэсхэлэн хооhон байдалтай, үбшэ хамшагта дайралдадаг, таарууғүй муу муухай эрхэ байдалда ажаhуудаг гээд хандалга соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Хэдэн мянган араб үхибүүдэй эхэ, эсэгэнэрые эзэмдэгшэд түрмэнүүдтэ хаанхай гээд иордан эхэнэрнүүд hануулна. Гэрнүүдыень израиль хэтэрмэ этэгээдүүдэй тэhэлhэн дээрэhээ ехэ бүлэтэй олон айлнууд байрагүй болонхой.

Налог ехэ болгогдоно

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Юумэ худалдажа абаhанай түлөө налог Нью-Йорк штадта июниин нэгэнhээ нэмэгдээ. Хэрбээ худалдажа абаhан юумынгээ үнэ сэнгэй 6 процентын налог урда тээнь түлэдэг байгаа hаа, мүнөө нью-йоркынхид 7 процентын налог түлэдэг болохонь.

Мүнгэн сангай талаар бэрхэшээлые зайсуулхые оролдоходоо, городой засагаархид налогуудые дээшэлүүлнэ, социальна хэрэгтэ гаргашалагдадаг мүнгэ зөөрине хорооно.

Һургуулинууд, больницанууд болон коммунальна эмхи зургаануудта мүнгэ hомололгые хороохо гэжэ Нью-Йоркын 1971—1972 онуудай финансова жэлэй ба бюджедээр хараалагданхай. Энээнhээ уламжалан городой 175 мянган алба хаагшадай 10 мянга шахуунь ажалhаа гаргагдаха болоно. Хүдэлмэригүйшүүлдэ үгтэдэг тэдхэмжэ дахяад хороогдохо.

ЦАР-ай хүн зоной тоо

БАНГИ. (ТАСС). Центрально-Африканска Республикын зоной тоо 2.250 мянган хүн болоно гээд «Тер Африкын» газетэ мэдээсэнэ. Эрэшүүлэй тоо 1.007 мянган хүн, эхэнэрнүүдэй — 1148 мянган хүн болоно. Республикын ниислэл Банги городто 298 мянган хүн ажаhуудаг.

СИРИ. Табки район шадар Евфратска плотина баригдажа байнхай, Тэндэ Сириин 7 мянга гаран хүдэлмэришэд. СССР-эй 800 гаран мэргэжэлтэд хүдэлмэрилжэ, тэрэ барилгаяа Сириин Асуан гэжэ омогорхолтойгоор нэрлэнэ.

Мүнөө үедэ ГЭС-эй байшангай hуури баригдажа дүүргэгдээд, бусад хүдэлмэринь үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын талмай.

ТАСС-ай фотохронико.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаhанда: КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй тогтоол. Буряадай АССР-эй ажалшадай 1971 оной социалис уялганууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Гүйсэд hайнаар ашаглаха» гэhэн корреспонденци. «Хатуужалга» гэhэн очерк. Түрэл орон доторнай

Гурбадахи хуудаhанда: СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Хилын саанаhаа абтаhан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Хэн хаана hураха дуратайб? гэhэн ниитэ гаршаг доро соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 19.00—телепанорама. 19.20—«Хүгжэмтэй уулзалга» гэhэн дамжуулга.

МОСКВА ХАРУУЛНА: 20.00 — «Хорин жэлэй үнгэрөөд байхада» гэhэн телевизионно зүжэг. (2—3-дахи хубинуудынь). 22.05 — «Классическа болон арадай танцануудай үдэшэ» гэhэн дамжуулга. 23.30 — Миллион арадуудай ленинскэ университет.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 20.00 — «Большая семья» гэhэн уран hайханай фильм.

Сагай уларил

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, Байгал шадарай аймагуудта багахан бороон орохо. Зүүн зүгhөө hулахханаар hалхилха. Байгал шадарай ба хойто аймагуудта 18—23, бусад нютагуудта 23—28, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 4—6, үдэрынь 26—28 градус дулаан байха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай здрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Н-03483. Заказ № 970.